

Utjecaj prostorno materijalnih uvjeta na provođenje kinezioloških aktivnosti u predškolskim ustanovama

Bortas, Tena

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:165394>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-08**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Tena Bortas

UTJECAJ PROSTORNO MATERIJALNIH UVJETA NA
PROVOĐENJE KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI U
PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Diplomski rad

Zagreb, srpanj 2022.

.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

Tena Bortas

UTJECAJ PROSTORNO MATERIJALNIH UVJETA NA
PROVOĐENJE KINEZIOLOŠKIH AKTIVNOSTI U
PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Diplomski rad

Mentor rada:
prof. dr. sc. Vatroslav Horvat

Zagreb, srpanj 2022.

.

IZJAVA O IZVORNOSTI DIPLOMSKOG RADA

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izborima osim onih koji su u njemu navedeni.

(Vlastoručni potpis studenta)

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA	5
3. METODE RADA.....	9
3.1. CILJ I HIPOTEZE.....	9
3.2. UZORAK ISPITANIKA I UZORAK VARIJABLI.....	9
3.3. METODE ZA OBRADU PODATAKA	10
4. REZULTATI I DISKUSIJA.....	11
5. ZAKLJUČAK.....	41
6. LITERATURA	43

SAŽETAK

Kineziološke aktivnosti važne su za pravilan rast i razvoj djece. Prilikom odabira kinezioloških aktivnosti važno je osigurati adekvatan prostor i opremu jer utječu na kvalitetnu provedbu kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima. Cilj ovog rada bio je utvrditi prostorno materijalne uvjete i istražiti njihov utjecaj na stavove i motiviranost odgajatelja za provedbu kinezioloških aktivnosti u predškolskim ustanovama. Istraživanje je provedeno putem anonimnog online upitnika na uzorku od 70 odgojitelja zaposlenih u 36 različitih dječjih vrtića. Rezultati istraživanja prikazuju stanje materijalnih uvjeta koji i dalje predstavljaju problem u realizaciji kinezioloških aktivnosti. Dječji vrtići nemaju adekvatan prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti i prepoznata je loša opremljenost spravama u većini dječjih vrtića. Odluka o provođenju kinezioloških aktivnosti ovisi najviše o stavovima i uvjerenjima odgojitelja, zatim i o materijalnim uvjetima u ustanovi. Nedostatak prostora, opreme, i strah od ozljede najčešće su prepreke za provedbu kinezioloških aktivnosti u unutarnjem prostoru, dok su nedostatak opreme, vremenski uvjeti i nedostatak prostora najčešće prepreke za provedbu na otvorenom.

Ključne riječi: materijalni uvjeti, predškolska ustanova, odgojitelji, kineziološke aktivnosti

SUMMARY

Kinesiological activities are important for the proper growth and development of children. When choosing kinesiological activities, it is important to provide adequate space and equipment because they affect the quality implementation of kinesiological activities in preschool institutions. The aim of this paper was to determine the spatial and material conditions and investigate their impact on the attitudes and motivation of educators to implement kinesiological activities in preschool institutions. The research was conducted through an anonymous online questionnaire/survey on a sample of 70 educators employed in 36 different preschool institutions. The results of the research show the state of material conditions that still represent a problem in the realization of kinesiological activities. Preschool institutions do not have adequate space for the implementation of kinesiological activities and poor equipment or the lack of it has been recognized as a problem in most preschool institutions. The decision to carry out kinesiological activities depends mostly on the attitudes and beliefs of educators, as well as on the material conditions in the preschool institution. The lack of space, equipment, and fear of injury are the most common obstacles to carrying out kinesiological activities indoors, while lack of equipment, weather conditions, and lack of space are the most common obstacles to outdoor implementation.

Keywords: material conditions, preschool institution, preschool teacher, kinesiological activities

1. UVOD

Predškolsko doba bitno je razdoblje u kojem se izgrađuje ljubav prema kretanju i sportu. Pravilno i redovito kretanje i vježbanje pozitivno utječe na zdravlje i kvalitetu života, produžuje njegovo trajanje i smanjuje rizik za kronične bolesti. Stoga redovita tjelesna aktivnost jedan je od ključnih faktora za zdrav život djece. Istraživanja dokazuju da djeca koja se bave sportom i tjelesno su aktivna u djetinjstvu, najčešće zadrže takve navike i u odrasloj dobi. Nadalje, djeca koja se od malena bave sportskom aktivnošću, već u ranoj životnoj dobi razvijaju radne navike i samodisciplinu. Također sport pozitivno utječe na razvoj osobnosti te ima pozitivnu ulogu i u emocionalnom razvoju djece budući da olakšava i proces socijalizacije (Prskalo, 2004). Tjelesna aktivnost važna je za razvoj djece, ali još je važnija pravilna vježba i stručna pomoć u procesu vježbanja (Prskalo i Sporiš, 2016). Prema Petrić (2019) kineziološke aktivnosti u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju predstavljaju različite vrste tjelesnog vježbanja za djecu rane i predškolske dobi koje proizlaze iz znanstvenih i stručnih spoznaja kineziološke metodike. Njihova svrha je osigurati motoričku pismenost djece s ciljem cjelovitog i planskog utjecaj na njihovu motoriku i optimalan razvoj antropoloških obilježja. U ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju možemo razlikovati sljedeće vrste kinezioloških aktivnosti: tjelesni odgoj, poticajno tjelesno vježbanje, jutarnje tjelesno vježbanje, tjelesno aktivne pauze, tjelesno vježbanje s roditeljima, ljetovanje, zimovanje, šetnja, izlet i sportski trening. Kineziološka aktivnost definira se i kao pojam za ukupnu populaciju aktivnosti koje su podijeljene na konvencionalne i nekonvencionalne aktivnosti. Konvencionalne aktivnosti su aktivnosti čiji su sadržaji uvjetovani pravilima te im je primarna funkcija razvoj motoričkih znanja. Primarna funkcija nekonvencionalnih sadržaja je u razvoju osobina i sposobnosti (Findak i Prskalo, 2004). Svojim kompetencijama i motiviranošću za rad, odgojitelj treba na što kvalitetniji način organizirati kineziološke aktivnosti. Prilikom pripremanja i organiziranja aktivnosti, odgojitelji se susreću s raznolikim otežavajućim čimbenicima kao što su materijalni uvjeti rada, nedovoljno vremena predviđenih za provedbu tjelesnog odgoja, nedovoljna razina kompetencije ili obrazovanja učitelja tjelesnog odgoja te preveliki broj djece u skupini. Findak (1995) naglašava kako konačan uspjeh u tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi ovisi, osim o edukaciji i angažmanu odgojitelja, o materijalnim uvjetima rada koje čine i određuju prostori, oprema i sredstva te da se na osnovi njihove kvalitete i količine mogu odrediti bolji ili slabiji uvjeti rada. Postoje razlike između onoga što je uspostavljeno pravilnicima i onoga što se u praksi ostvaruje. Trenutna situacija u Republici Hrvatskoj ukazuje da je stanje i status tjelesnog odgoja na nižoj

razini od one koju to odgojno-obrazovno područje zaslužuje (Šumanović, Tomac, Rastovski, 2013). Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe (2008) definira vrstu odgojno-obrazovnih skupina, mjerila za broj djece u skupinama te adekvatne kadrovske, materijalne i prostorne uvjete za rad dječjih vrtića potrebne za optimalno ostvarivanje kurikuluma te se primjenjuje na sve dječje vrtiće kao javne ustanove koje obavljaju javnu službu. Prema Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju uvjeti sukladni normativima i standardima moraju biti ispunjeni za dobivanje rješenja o početku obavljanja djelatnosti dječjeg vrtića, a u slučaju da vrtić više ne ispunjava uvjete, prosvjetna inspekcija dužna je vrtiću zabraniti obavljanje djelatnosti. Međunarodna organizacija rada za promociju dostojanstvenog rada zaposlenih u predškolskom odgoju i obrazovanju (2014) propisala je smjernice koje ukazuju na važnost postojanja adekvatne infrastrukture; prostora, opreme i didaktičkih sredstava, koji trebaju odgovarati potrebama ranog i predškolskog obrazovanja, te se u okviru standarda treba voditi mišljenjima zaposlenih u vrtiću. Prostorni uvjeti i opremljenost vrtića predstavljaju važan dio radnog okružja radnika u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju i ključan su preduvjet rada s djecom. Dječji vrtići temelj su organiziranog odgoja i obrazovanja djece predškolske dobi stoga Stella (1981) ističe kako je potrebno graditi vrtiće koji će u estetskom, funkcionalnom i ekonomskom pogledu zadovoljiti namjenu. Vrijednosti Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2015) odražavaju i promoviraju se prostorno materijalnim okruženjem što uključuje osiguranje bogatstva i promišljenosti izbora materijala. Okruženje za realizaciju kinezioloških aktivnosti u ustanovi ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja podrazumijeva zatvorene i otvorene prostore, sprave i opremu. Vježbanje i provedba aktivnosti u neprimjerenim prostorima, s neprikladnom ili premalom količinom opreme, bez sredstava i pomagala, ne može osiguravati uspješno provođenje plana i programa i ostvarivanje ciljeva i zadaća tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog rada (Findak, 1999). Ustroj i provedba odgojno-obrazovnog rada u dječjim vrtićima provodi se na temelju Nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje i Državnoga pedagoškog standarda predškolskog odgoja i obrazovanja. Findak (1999) definira prostor za kineziološke aktivnosti kao građevinski definiran i uređen prostor. Njegova veličina i obrada moraju biti u skladu sa zahtjevima kineziološke aktivnosti i omogućavati sigurno korištenje bez obzira na vremenske i klimatske uvjete. Zbog potrebe za kretanjem djece predškolske dobi, važno je osigurati prikladan prostor za tjelesno vježbanje i igru, posebice zimi kada je dulji boravak na otvorenom onemogućen. Tada se djeca u nedostatku prostorije za vježbanje zadržavaju u sobi dnevnog boravka u kojoj je nemoguće adekvatno zadovoljiti dječju potrebu za kretanjem (Stella, 1981). Prostor za provedbu

kinezioloških aktivnosti dijeli se na otvorene i zatvorene objekte, odnosno na vanjski i unutarnji prostor. U zatvorene objekte ubrajamo dvoranu, bazen, te prostor koji je posebno adaptiran za potrebe tjelesnog vježbanja. Najvažniji zatvoreni objekt je sportska dvorana. Jedan od važnijih čimbenika za korištenje dvorane je veličina. Prema Stelli (1981), na svako dijete u dvorani trebalo bi osigurati 4.8 m² prostora, iako se i u manjim dvoranama uz dobru pripremu i organizaciju mogu provoditi kineziološke aktivnosti. Dvorana omogućava kontinuirano provođenje nastave Tjelesne i zdravstvene kulture, te planirane aktivnosti nije potrebno odgađati zbog nepovoljnih vremenskih ili klimatskih uvjeta. Iako dvorana nudi gotovo idealne uvjete za provedbu kinezioloških aktivnosti, to ne znači da nastavu treba stalno provoditi u njoj. Kada vremenski uvjeti to dozvoljavaju poželjno je nastavu provoditi na otvorenom. Prema Findaku (1999) postoje četiri vrste površina otvorenih objekata; travnate, zrnate, plastične i tvrde. Otvorene objekte možemo podijeliti i na standardne i nestandardne objekte. Otvoreni standardni objekti uključuju igrališta, skakališta, bacališta, atletske staze, slobodne zelene površine, bazene i poligone. U otvorene nestandardne objekte ubrajamo plivališta, skijališta, klizališta i druge prikladne terene. Državnim pedagoškim standardom (2008) određena su i mjerila za prostor i opremu u dječjim vrtićima. Vanjski prostori moraju biti ograđeni i sigurni za djecu te sadržavati zelene površine, osunčane i hladovite prostore za igru. Igrališta moraju imati površinu najmanje 15 m² po djetetu i biti odgovarajuće opremljena spravama primijenjenim dobi djece, pitkom vodom i vodom za igru. Igralište treba biti smješteno neposredno uz zgradu dječjeg vrtića, zaštićeno od buke, prašine i ispušnih plinova koji dolaze s ulice. Također, zaštićeno od prejakog vjetra i imati dovoljno sunca i hladovine (Stella, 1981). Pod pojmom oprema podrazumijevamo opremu specifičnu za polje kineziologije i rad s djecom predškolske dobi (Findak, 1999). Dijelimo je na sprave, rekvizite i pomoćno tehnička sredstva. Na spravama ili pomoću njih se odvija tjelesna aktivnost, rekviziti su manji predmeti potrebni za vježbanje, a pomoćno tehnička oprema se koristi radi lakše organizacije rada. Prema državnim pedagoškim standardu (2008) oprema prostora mora odgovarati namjeni prostora ali istovremeno omogućiti realizaciju odgojno-obrazovnog rada s djecom. Uporabom različitih sprava i rekvizita, aktivnost djeci činimo zanimljivom i dinamičnom, što djecu dodatno motivira za aktivnim uključenjem u tjelesno vježbanje (Findak, 1999). Findak (1995) sprave definira kao ugrađene ili pokretne elemente pomoću kojih ili na kojima se odvija tjelesna aktivnost. Sprave moraju biti dovoljno čvrste, bez oštrih rubova i primjerenih boja. Važno je da su primjerene visine, da se jednostavno postavljaju i spremaju, omogućuju dovoljno gibanja i da se mogu kombinirati s ostalim spravama. U sprave se ubrajaju strunjače, švedske klupe, švedske ljestve, niska greda i ostalo. Findak (1995) rekvizit definira kao predmet koji se koristi

tijekom vježbanja i služi uglavnom za osobnu upotrebu, a koristi se na otvorenim i zatvorenim prostorima. U predškolskim ustanovama za rad s djecom mogu se koristiti lopte, vijače, obruči, raznobojne trake i dr. Pomoćno-tehnička sredstva potrebna su za svakodnevni rad odgojitelja, a koristi se u svrhu lakše organizacije rada, praćenja i provjere učinaka rada (Findak, 1995). Pojam pomoćno tehnička sredstva odnosi se na štopericu, centimetarsku traku, zastavice za obilježavanje prostora , visinomjer, vagu i opremu za prvu pomoć.

2. DOSADAŠNJA ISTRAŽIVANJA

Malo je istraživanja koja se mogu pronaći u literaturi, a koja se direktno odnose na istraživanja prostorno i materijalnih uvjeta u odgojno obrazovnim ustanovama. Veći broj istraživača usmjeren je na osnovnoškolsko obrazovanje, dok manji broj autora istražuje stanje infrastrukture u predškolskim ustanovama. Istraživanja koja manjim dijelom prikazuju prostorno materijalno stanje u predškolskim ustanovama uglavnom su vezana uz istraživanja stavova odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti. Budući da Državni pedagoški standard (2008) određuje i definira prostorne i materijalne uvjete za provođenje tjelesnih aktivnosti Matković i Ivšić (2020) ispitali su u kojoj mjeri normativni okvir, odnosno kriteriji propisani pedagoškim standardom odgovaraju neposrednom okruženju u kojem rade odgojitelj i ostali zaposleni u vrtićima u Hrvatskoj. Utvrđeno je da 40,9% odgojitelja kao prepreku u provedbi nacionalnog kurikuluma za rani i predškolski odgoj i obrazovanje navodi neadekvatne prostorne uvjete. Nadalje, utvrđeno je da 43,4% predškolskih ustanova nema sportsku dvoranu. Od čega se u velikim vrtićima i razvijenim gradovima prostorni uvjeti češće percipiraju slabima od manje razvijenih sredina i općina, te u samostalnim i privatnim vrtićima. Autori Horvat i Morandini-Plovanić (2002) proveli su istraživanje kojim su ispitali koliko djeca predškolske dobi vježbaju u dječjim vrtićima. Istraživanjem je bilo obuhvaćeno 33 vrtića iz 11 županija. U istraživanju je postavljeno 10 pitanja kojima se ispitalo imaju li dječji vrtići sportsku dvoranu, vanjsko igralište, minimalno potrebnih sprava i rekvizita, provodi li se nastava TZK jednom ili dva puta tjedno, provodi li se jutarnja tjelovježba, makro i mikro pauze te nude li se u vrtićima druge sportske aktivnosti. Rezultati su pokazali da 25 vrtića ima sportsku dvoranu (76%), 8 ih nema (24%), a vanjske terene ima samo 13 vrtića (39%). Nadalje minimalnog broja sprava ima tek 10 vrtića (30%) a 15 (35%) ih ima dovoljan broj rekvizita što ukazuje na to da je opremljenost dvorana u vrtićima veoma loša. Tjelesno vježbanje u dječjim vrtićima je obavezno te bi se trebalo provoditi tri puta tjedno na satovima tjelesne i zdravstvene kulture. Također, svako jutro trebala bi se provoditi jutarnja tjelovježba pri dolasku djece u skupinu. Iz ovog istraživanja vidljivo je da se u 3 vrtića nastava TZK se uopće ne izvodi, 1 sat TZK tjedno provodi se u 24 vrtića, a dva sata tjedno TZK samo u 5 vrtića. Kada se sagledaju svi navedeni rezultati može se zaključiti kako predškolska djeca ne vježbaju dovoljno u dječjim vrtićima te da su materijalni uvjeti za rad u vrtićima loši. U istraživanjima koji su usmjereni na ispitivanje stavova odgojitelja najčešće se kao rezultat manifestira nepovoljni materijalni uvjeti za rad. Na temelju dobivenih rezultata istraživanja, autorica Matula (2020) ističe da odgojitelji imaju pozitivan stav prema tjelesnom vježbanju, ali materijalni uvjeti u vrtićima ne omogućuju provedbu tjelesnih aktivnosti. Također iz rezultata je vidljivo da 50% vrtića ima odgovarajuće

prostore i sredstva za tjelesne aktivnosti, od čega samo 20% vrtića ima uređen vanjski prostor. Opremljenost vrtića sportskim spravama i rekvizitima 43,8% ispitanika ocjenjuje ne zadovoljavajućim. Istraživanje autorice Neznanović (2016) provedeno je na uzorku od 45 odgojitelja iz 6 dječjih vrtića grada Osijeka. Cilj istraživanja bio je ispitati stavove odgojitelja o načinu i poteškoćama u provedbi programa tjelesne i zdravstvene kulture. Dio istraživanja obuhvaćao je i pitanja koja se odnose na materijalne uvjete, odnosno sredstva i prostor za provedbu tjelesnih aktivnosti. Prema dobivenim podacima većina odgojitelja smatra da vanjski prostor vrtića nije adekvatan za provođenje tjelesnih aktivnosti. Također, smatraju da vrtići nisu dovoljno opremljeni sportskim spravama i rekvizitima. Od 6 vrtića u kojima je provedeno istraživanje, 3 nemaju sportsku dvoranu. Odgojitelji koji tjelesne aktivnosti provode u sobi dnevnog boravka često se susreću s problemom da djeca nemaju dovoljno mjesta za pravilnu izvedbu vježbe, a nepravilno izvođenje vježbi može načiniti više štete nego koristi. Slična je problematika bila u fokusu istraživanja autora Šumanović, Tomac i Košutić (2015) provedenog na uzorku od 201 učitelja razredne nastave Osječko-baranjske županije. Cilj istraživanja bio je procijeniti stavove razrednih učitelja o uvjetima rada te kompetencijama učitelja kao mogućim uzrocima poteškoća u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture u nižim razredima osnovne škole i poželjne promjene u uvjetima njihova rada. Najveće poteškoće u provedbi nastave, prema mišljenju većine učitelja, predstavljaju loši materijalni uvjeti i mali broj sati za nastavu u sportskoj dvorani. Loši materijalni uvjeti djeluju demotivirajuće na učitelje u razvijaju kompetencije kako bi uspješno ostvarili ciljeve i zadaće nastavnog plana i programa tjelesnog odgoja. Uz roditelje odgojitelji, kasnije učitelji imaju najveći utjecaj na dijete, što znači da utječu na razvoj njegovih navika. S obzirom na to odgojiteljeva uloga je da od najranije dobi stvara naviku svakodnevnog vježbanja i bavljenja sportom. Kako bi u tome bio uspješan odgojitelj treba i sam razvijati ljubav prema tjelesnoj aktivnosti, poštivati svoj rad te biti motiviran. Iako su predškolske i osnovno školske ustanove po mnogo čemu različite, vidljivo je ako se oboje ustanove susreću s istom problematikom u svome radu i realizaciji kinezioloških aktivnosti. Rezultati istraživanja autorice Neznanović (2016) i autora Šumanović, Tomac i Košutić (2015) zapravo su veoma slični, nema statistički značajne razlike u dobivenim rezultatima. Odgojitelji i učitelji navode materijalne uvjete kao najveću poteškoću u provedbi kinezioloških aktivnosti. Stoga je i tematika 17.Ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske (2007) bila vezana uz stanje i perspektive tjelesnog odgoja. Prskalo i Babin (2008) u svom radu opisuju stanja i razvoja kineziološkog obrazovanja u osnovnim i srednjim školama. Posebno ističu potrebu poboljšanja materijalnih i kadrovskih uvjeta za izvođenje nastave. Podaci istraživanja 2006./07. školske godine upućuju kako 34% osnovnih škola ne posjeduje dvoranu

za vježbanje, ali upućuju na bolju opremljenost škola igralištem jer njih 82% posjeduje školsko igralište. Milanović, Čustonja i Jukić (2008) u svom radu „Stanje i perspektiva razvoja školskog sporta u Republici Hrvatskoj“ iznijeli su osnovne pokazatelje trenutnog stanja školskog sporta. Školsku sportsku dvoranu u Republici Hrvatskoj nema 33% osnovnih škola. U Zagrebačkoj županiji 65% osnovnih škola ima školsku dvoranu, a razmatranju vanjskih sportskih igrališta situacija je znatno povoljnija jer 80% njih posjeduje školsko igralište. Povoljnija situacija je u Gradu Zagrebu gdje 93% osnovnih škola posjeduje dvoranu, a njih 85% školsko igralište. Autor naglašava kako podatak imali li škola izgrađenu sportsku dvoranu ili vanjsko sportsko igralište ne znači uvijek i adekvatne materijalne uvjete. Nadalje navodi kako prema podacima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport Grada Zagreba iz 2008. godine 48% osnovnih škola ima dvoranu veličine do 300 m², a samo 15% škola ima dvoranu od 600 m² ili više. Iz čega zaključuje kako u polovici zagrebačkih osnovnih školi ne postoje dvoranski uvjeti za razvoj niti jedne druge sportske igre osim odbojke. Nadalje istraživanjem provedenom u Puli, autorica Šterpin (2018) utvrdila je stanje materijalnih uvjeta rada u osnovnim školama za potrebe provođenja nastave TZK u razrednoj nastavi. Na temelju dobivenih rezultata vidljivo je da u osnovnim školama u Puli najviše nedostaje sprava i rekvizita potrebnih za rad u Tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi. 56% učitelja smatra da je potrebno nabaviti još sprava i rekvizita za rad u dvorani, a samo 18% učitelja tvrdi da dvorana u njihovoj školi ima dovoljan broj sprava i rekvizita. Nedostatkom opreme za rad kod odgojitelja i ostalih obrazovnih djelatnika identificiraju se i drugi nedostaci i izazovi u provedbi kinezioloških aktivnosti. Jedan od izazova je i strah od ozljeda prilikom provođenja kinezioloških aktivnosti koji je u korelaciji s nepovoljnim materijalnim uvjetima (Bosnar, Prot, Šafarić, 1999). Nadalje Tomljenović i sur. (2008) istraživali su odnos učitelja razredne nastave i njihove provedba ostalih nastavnih predmeta. Sat tjelesne i zdravstvene kulture, prema važnosti, učitelji su svrstali na četvrto mjesto, a zbog kompleksnosti nije odabran ni kao njihov omiljeni predmet. Najveći stres doživljavaju upravo na nastavi tjelesnog odgoja radi nedostatka opreme za rad. U literaturi su u manjem opsegu dostupna istraživanja koja ističu da za provedbu kinezioloških aktivnosti nisu presudni materijalni uvjeti u kojima se odvija proces vježbanja već ovisi o drugim faktorima. Istraživanje (Petrić, Blažević, 2008) provedeno je s ciljem utvrđivanja postoji li statistički značajna razlika između pokazatelja antropoloških obilježja kod učenika osnovnih škola u kojima se nastava tjelesne i zdravstvene kulture provodi u povoljnim materijalnim uvjetima (dvorana, vanjski sportski tereni, potrebne sprave i rekviziti i sl.), od učenika koji su prisustvovali nastavi u skromnijim materijalnim uvjetima rada (učionice neprilagođene potrebi nastave, vanjski sportski teren i od rekvizita samo lopte). Rezultati istraživanja upućuju kako

materijalni uvjeti u kojima se odvijaju kineziološke aktivnosti nisu neophodni za provedbu i realizaciju ciljeva i programa. Pri čemu autori ne umanjuju važnost kvalitetnijih materijalnih uvjeta, nego na prvo mjesto stavljaju stručnost učitelja tjelesne i zdravstvene kulture, koji će znati maksimalno iskoristiti ono čime raspolaže ustanova za postizanje uspjeha u radu. Autorica Prpić (2021) ispitala je stavove i gledišta odgojitelja zaposlenih u dječjim vrtićima, s ciljem postizanja boljeg razumijevanja čimbenika koji podržavaju ili ograničavaju kineziološke aktivnosti na otvorenom djece rane i predškolske dobi. U istraživanje je bilo uključeno 128 odgojitelja zagrebačkih vrtića u dobi od 21 do 56 i više godina. 46,9% odgojitelja navelo je kako je najčešća prepreka za provođenje kinezioloških aktivnosti nedostatak opreme, a 24,2% odgojitelja navodi nedostatak prostora. Nadalje, rezultati istraživanja pokazali su da najveći utjecaj na odluku odgojitelja o provođenju kinezioloških aktivnosti na otvorenom imaju oni sami, odnosno njihovi stavovi i uvjerenja (75,8%), zatim slijede materijalni uvjeti u ustanovi (44,5%). Slično navode Prskalo i sur. (2007) u članku „Materijalno tehnički uvjeti za provedbu organizacijskih oblika rada u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području“ gdje su istraživali stavove učitelja I. i II. razreda o provedbi i uvjetima provedbe organizacijskih oblika rada u centralnim i područnim školama Sisačko– moslavačke županije. Na temelju procjene učitelja zaključeno je da uvjeti rada za provedbu organizacijskih oblika rada nisu isti u centralnim i područnim školama. Lošiji materijalni uvjeti su značajno više prisutni u područnim školama te su bolji uvjeti u centralnim školama. Međutim učitelji obje škole stava su kako je za provedbu organizacijskih oblika rada u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području ipak najveća uloga osposobljenosti učitelja da te oblike rada interpretira na najbolji mogući način.

3. METODE RADA

3.1. Cilj i hipoteze

Cilj ovog istraživanja je utvrditi stanje prostorno materijalnih uvjeta usmjerenih na provedbu kinezioloških programa, te njihov utjecaj na stavove i motiviranost odgajatelja za provedbu kinezioloških aktivnosti u predškolskim ustanovama.

S obzirom na navedeni cilj, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Dječji vrtići nemaju adekvatan prostor za provođenje kinezioloških aktivnosti.

H2: Oprema u dječjim vrtićima na zadovoljavajućoj je razini i omogućava provedbu kinezioloških aktivnosti.

H3: Odgovarajući prostor i oprema utječu na motiviranost odgojitelja i potiču provedbu kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću.

3.2. Uzorak ispitanika i uzorak varijabli

Uzorak ispitanika čini 70 odgojitelja. Ispitanici su bile odgojiteljice koje rade u 36 dječjih vrtića iz 13 županija.

Uz pomoć programa „Google obrasci“ kreiran je on-line anonimni upitnik te javno podijeljen. Istraživanje je započeto početkom lipnja te završeno sredinom istog 2022. godine.

Istraživanje je obuhvatilo prostorne i materijalne uvjete, gdje, na koji način i koliko često provode kineziološke aktivnosti.

Upitnik se sastojao od 27 pitanja. Korištena su pitanja višestrukog odgovora, potvrdnog okvira i Likertova skala. Najprije su traženi demografski podaci (spol, godine staža u obrazovnom procesu), zatim podaci o dječjem vrtiću u kojoj odgojiteljici trenutno rade. Odgojitelji su izražavali svoje mišljenje, odnosno stavove na Likertovoj skali koja se sastoji od 5 stupnjeva prema kojima saznajemo stavove, odnosno slaganja ili neslaganja s tvrdnjama

1 – u potpunosti se ne slažem

2 – ne slažem se

3 – niti se slažem, niti se ne slažem

4 – slažem se

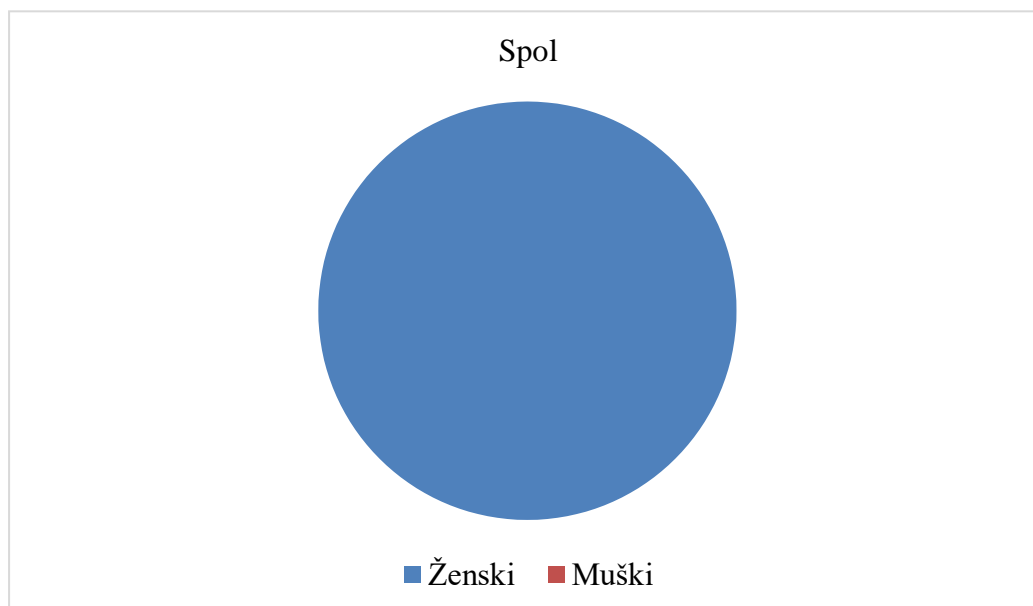
5 – u potpunosti se slažem

3.3. Metode za obradu podataka

Obrada podataka napravljena je u programu Google Forms tako da su izračunati postoci odgovora za svako pitanje u anonimnom upitniku. Dodatna obrada, usporedba podataka i grafički prikazi napravljeni su uz pomoć programa Microsoft Excel.

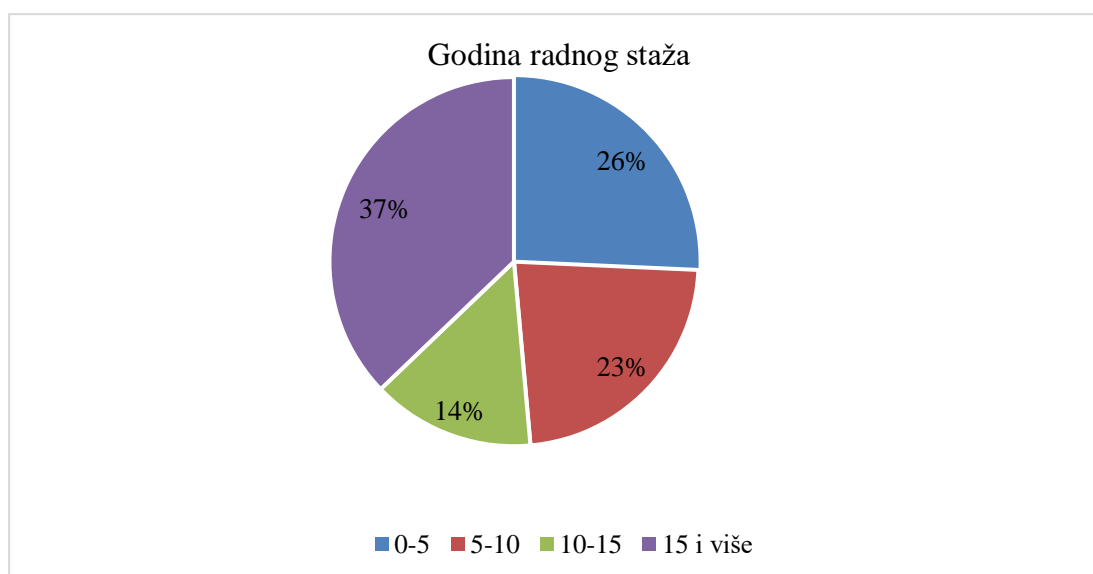
4. REZULTATI I DISKUSIJA

Na samom početku upitnika, dobiveni su općeniti rezultati o ispitanicima, kao što su spol i godine radnog staža u profesiji.

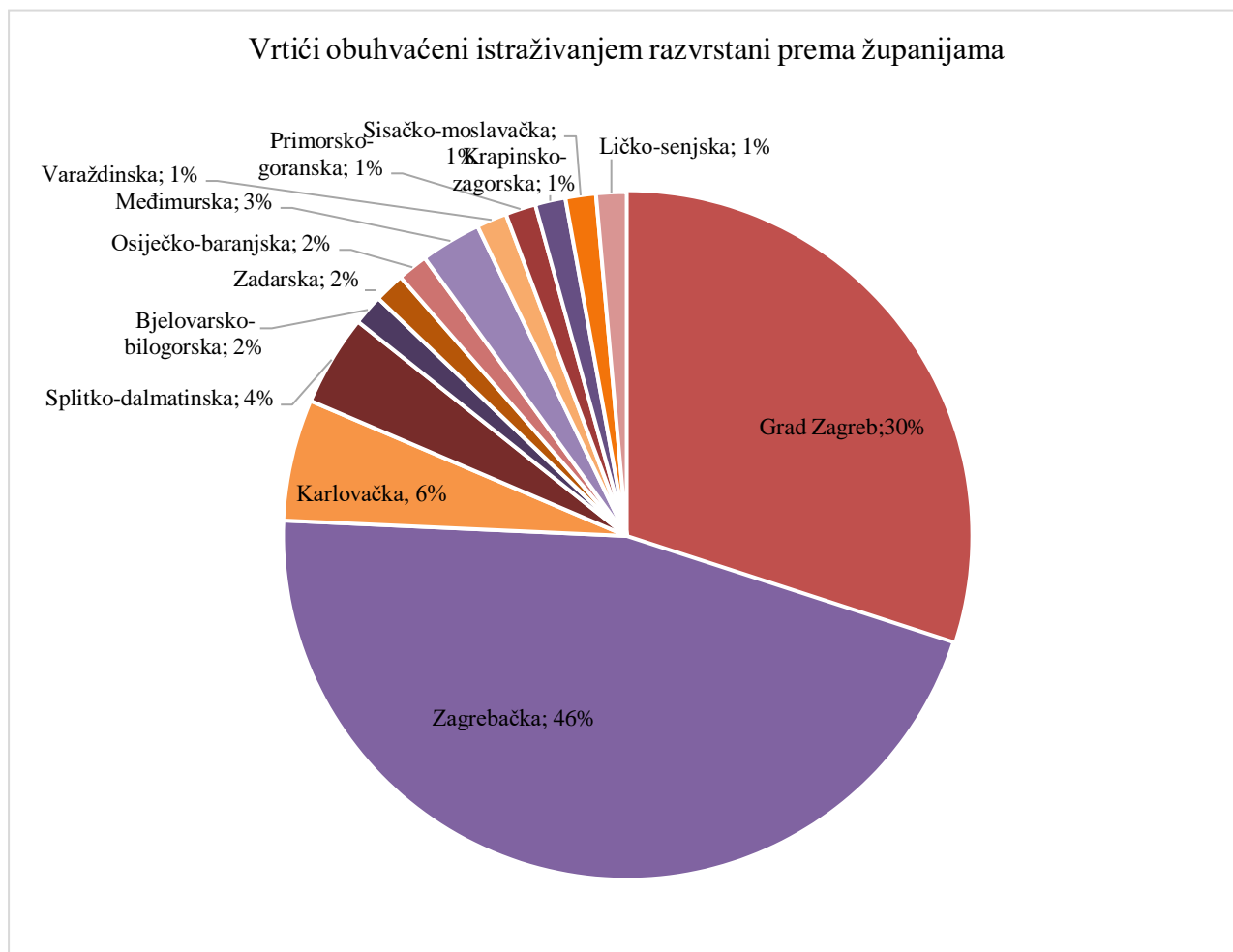
Graf 1.

U ovom istraživanju sudjelovalo je 70 ispitanika od kojih su sve osobe ženskog spola. Dobiveni rezultati su očekivani zbog velike zastupljenosti ženskog spola u predškolskim ustanovama.

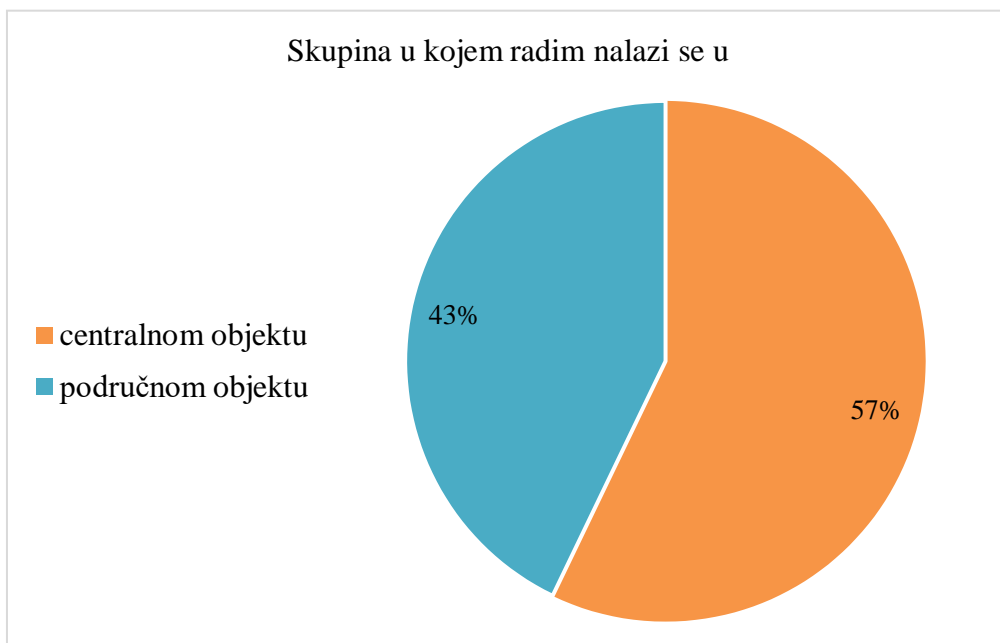
Graf 2.

Najviše ispitanika ima 15 godina i više radnog staža što čini 37,1% uzorka istraživanja, njih 14,3% ima 10 – 15 godina radnog staža, 22,9% odgojitelja posjeduje 5 – 10 godina radnog staža, dok njih 25,7 % ima do 5 godina radnog staža.

Graf 3.

U ovom istraživanju sudjelovalo je 70 odgojitelja iz 13 različitih županija. Najveći broj odgojitelja (46%) radi u dječjem vrtiću koji pripada Zagrebačkoj županiji. Slijedi Grad Zagreb s 30%, Karlovačka županija 6%, Splitsko dalmatinska 4%, te Međimurska 3%. Iz Bjelovarsko-bilogorske, Zadarske i Osječko-baranjske sudjelovalo je 2% odgojitelja. Nadalje, iz Varaždinske, Primorsko-goranske, Krapinsko-zagorske, Sisačko-moslavačke i Ličko-senjske županije sudjelovao je 1% odgojitelja. Ukupno 36 različitih vrtića iz 13 različitih županija obuhvaćeno je ovim istraživanjem.

Graf 4.

Istraživanjem je obuhvaćeno sveukupno 36 dječjih vrtića od kojih 57% pripada centralnom objektu, a 43% područnom objektu.

Graf 5.

Jedan od najčešćih problema na koje nailaze odgojitelji u dječjim vrtićima jest realizacija tjelesnih aktivnosti. Preciznije, radi se o manjku adekvatnog prostora u smislu sportskih dvorana. Dosadašnja istraživanja ukazuju da mnogo vrtića nema dvoranu za provođenje

kinezioloških aktivnosti, što smatram velikim problemom u Hrvatskoj. Nadalje mislim da bi svaki dječji vrtić trebao imati dvoranu kako bi odgojitelji bili motiviraniji za provedbu kinezioloških aktivnosti. Dobiveni podaci istraživanja ukazuju da gotovo polovica (44%) dječjih vrtića nema pripadajuću dvoranu za provedbu dječjih aktivnosti.

Graf 6.

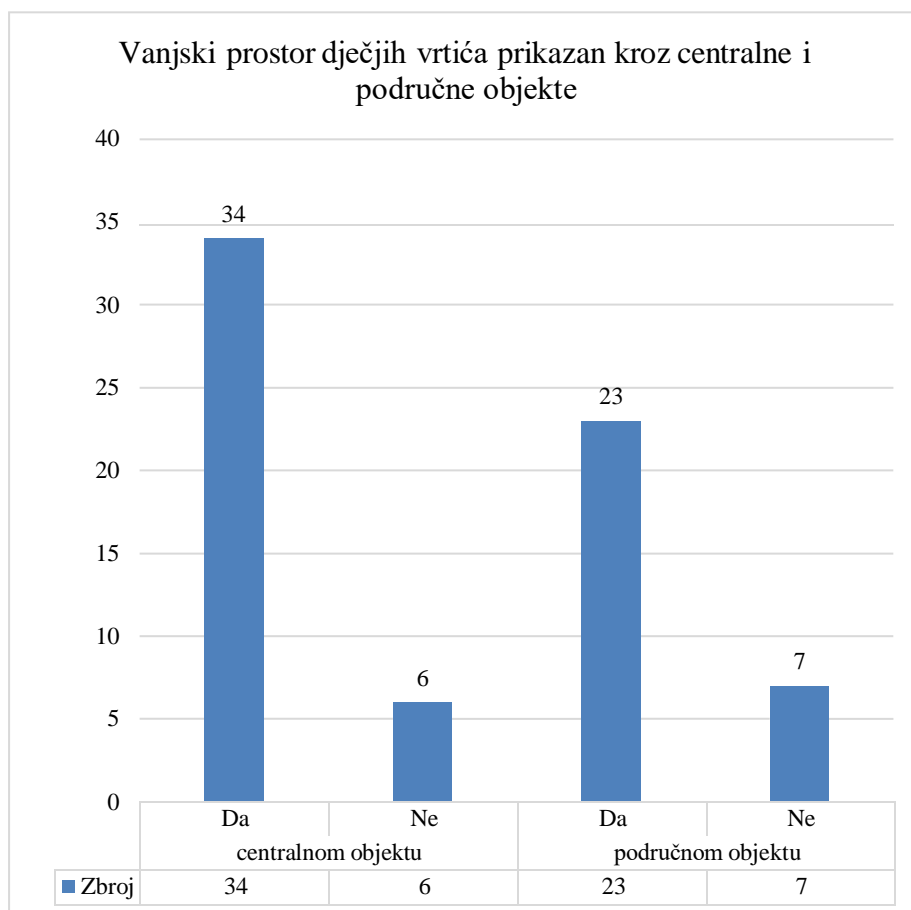
Graf 6. prikazuje usporedbu centralnih i područnih objekata i rezultate vezane uz tvrdnju ima li dječji vrtić dvoranu za provedbu kinezioloških aktivnosti. 75% centralnih objekata posjeduje dvoranu i 30% područnih objekata posjeduje dvoranu. U praksi je uočljivo da osnivač financijski više ulaže u prostor u centralnim objektima jer oni najčešće predstavljaju sliku vrtića u društvenoj zajednici. Također, smatram da su centralni objekti planski građeni za razliku od područnih objekata koji su najčešće smješteni u adaptiranim zgradama i objektima što može biti razlog zašto 70% područnih vrtića nema dvoranu. 25% centralnih objekata ne posjeduje dvoranu iz razloga što smatram da se nalaze na lokacijama u dijelovima grada koji onemogućuju proširenje ili/i adaptacijsku postojećeg objekta kao što su centar grada ili brežuljkasto područje. Dobiveni rezultati ukazuju na lošije stanje u područnim objektima jer samo 30% područnih objekata posjeduje dvoranu, a vjerujem da je razlog tomu što se područni

objekti nalaze u ruralnim naseljima i u prostorima čija prvobitna namjena nije bila odgojno-obrazovna ustanova.

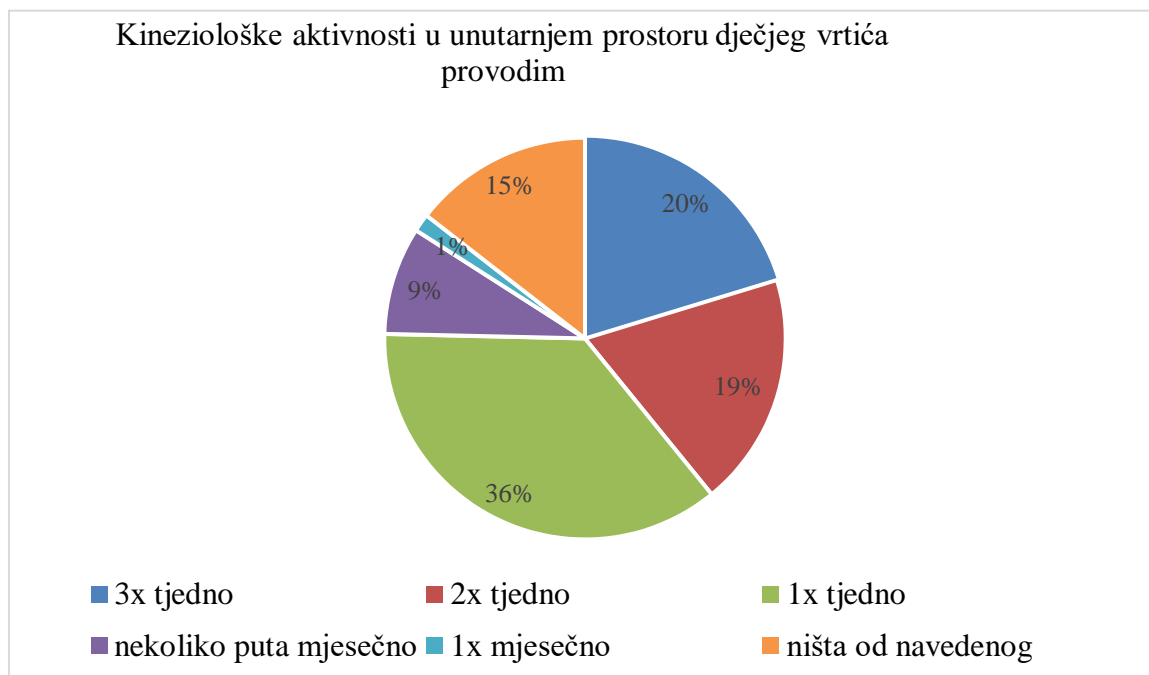
Graf 7.

Velika broj odgojitelja, točnije 81% njih navodi da vrtić u kojem rade ima pripadajući vanjski prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti. 19% odgojitelja nema vanjski prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti. Iz dobivenih rezultata vidljivo je da odgojno obrazovne ustanove češće posjeduju vanjski prostor nego unutarnji. Glavni razlog toga zasigurno su financije jer su potrebna manja ulaganja u vanjski prostor, lakši je za održavati i može biti travnate površine što je ekonomski najprihvatljivije osnivačima. U prethodno citiranom istraživanju autorice Matula (2020) samo 20% vrtića ima uređen vanjski prostor dok 50% vrtića ima odgovarajuće prostore za tjelesne aktivnosti. Rezultati istraživanja Horvat i Morandini-Plovanić (2002) ukazuju da 60% vrtića nema vanjske terene, odnosno 13 vrtića (40%) ima vanjski teren za provedbu kinezioloških aktivnosti. Moguće velike razlike u dobivenim rezultatima su veći broj uzorka i raznolikosti županija. Horvat i Morandini-Plovanić obuhvatili su 13 vrtića iz 11 županija, a Graf 7. pokazuje rezultate 36 vrtića iz 13 županija.

Graf 8.

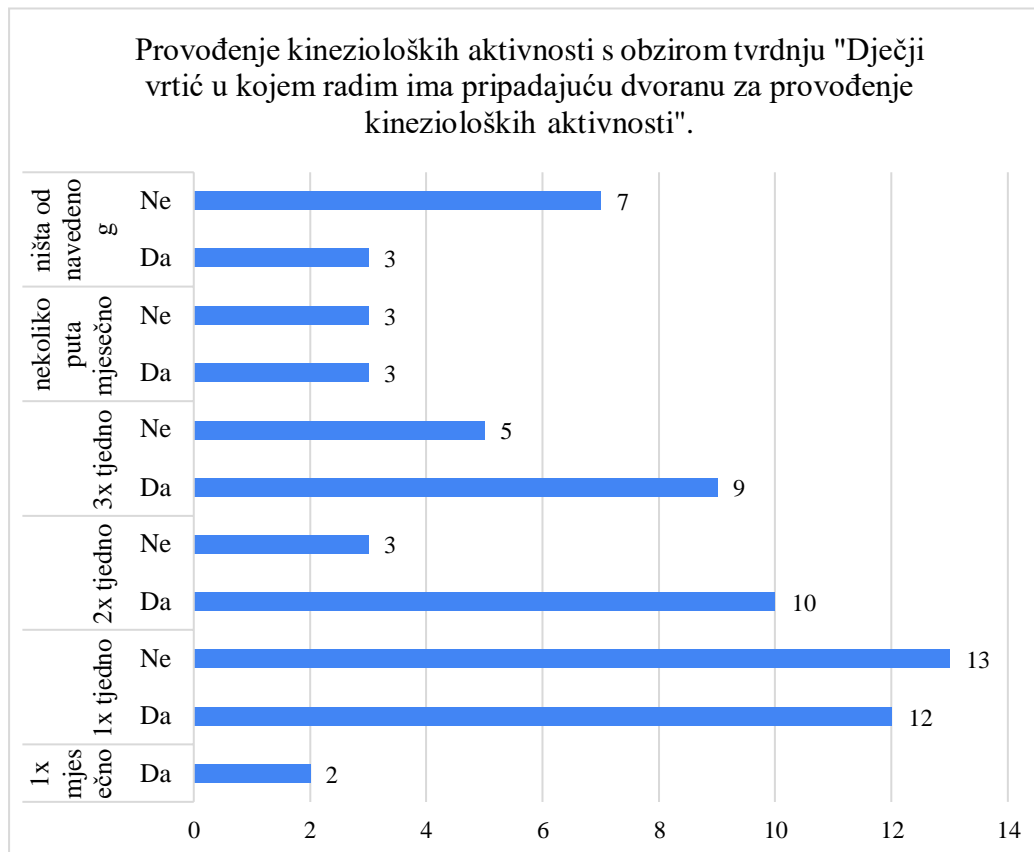
Uspoređujući podatke pripada li vrtić centralnom ili područnom objektu i podatke ima li isti vanjski prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti vidljivo je da većina objekata posjeduju vanjski prostor. 85% centralnih objekata ima vanjski prostor za realizaciju kinezioloških aktivnosti, a njih 15% nema. Pretpostavljam da se centralni objekti koji ne posjeduju vanjski prostor nalaze u urbanim sredinama koji nemaju mogućnost izgradnje vanjskog dijela vrtića zbog velikog broja okolnih stambenih zgrada. Vanjski prostor posjeduje 77% područnih objekata dok njih 23% ne. Smatram da se većina područnih objekata nalaze u ruralnim sredinama koji zbog ne prenapučenosti prostora omogućavaju dječjim vrtićima posjedovanje vanjskog prostora. Vidljivo je da centralni objekti češće posjeduju vanjski prostor na kojem mogu provesti kineziološke aktivnosti za razliku od područnih. Razlika je moguća zbog veće uključenosti odgojitelja u istraživanje koji rade u centralnom objektu, ali i zbog razloga ranije navedenih: većeg ulaganju u centralne objekte, veličini objekta i lokaciji na kojoj se nalazi vrtić.

Graf 9.

Horvat i Morandini-Plovanić (2002) u svome istraživanju ukazuju na problem neprovođenja kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima gdje su rezultati pokazali da se u 9% dječjih vrtića nastava TZK uopće ne provodi, a glede intenziteta provođenja većina vrtića provodi vježbanje jednom tjedno. Slične rezultate pokazuje Graf 9 gdje 15% odgojitelja ne provodi kineziološke aktivnosti na mjesečnoj razini. 1% odgojitelja provodi jednom mjesečno i 9% odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti nekoliko puta mjesečno. Smatram da je razlog neredovitog provođenja kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima povezano s neprimjerenim prostorno materijalnim uvjetima jer znatan broj dječjih vrtića ne posjeduje unutarnji prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti i raspolaže s nedovoljnom količinom sprava i rekvizita. Jedan od razloga ne redovitog provođenja kinezioloških aktivnosti može biti i odgojiteljeva samokritičnost, odnosno poimanje sebe nedovoljno kompetentnim ili nedovoljno educiranim. Nadalje veliki udio ispitanika čine odgojitelji s 15 i više godina rada u profesiju što se može povezati sa starijom životnom dobi te zbog toga teže demonstriraju određene vježbe. No ipak pozitivno je što veliki broj odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti svaki tjedan u unutarnjem prostoru vrtića. U suvremenom društvu sve je dominantniji sjedilački način života što negativno utječe na sveukupno zdravlje djece. Stoga je važno već od rane dobi provoditi tjelesne aktivnosti, ali i stvarati pozitivan stav o vježbanju kod djece. Smatram da odgojitelji koji provode kineziološke aktivnosti 3x tjedno, 20% odgojitelja, u dječjem vrtiću posjeduju adekvatne uvjete za njeno provođenje te su osviješteni o važnosti svakodnevne tjelesne aktivnosti u ustanovama ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Sat tjelesne i zdravstvene

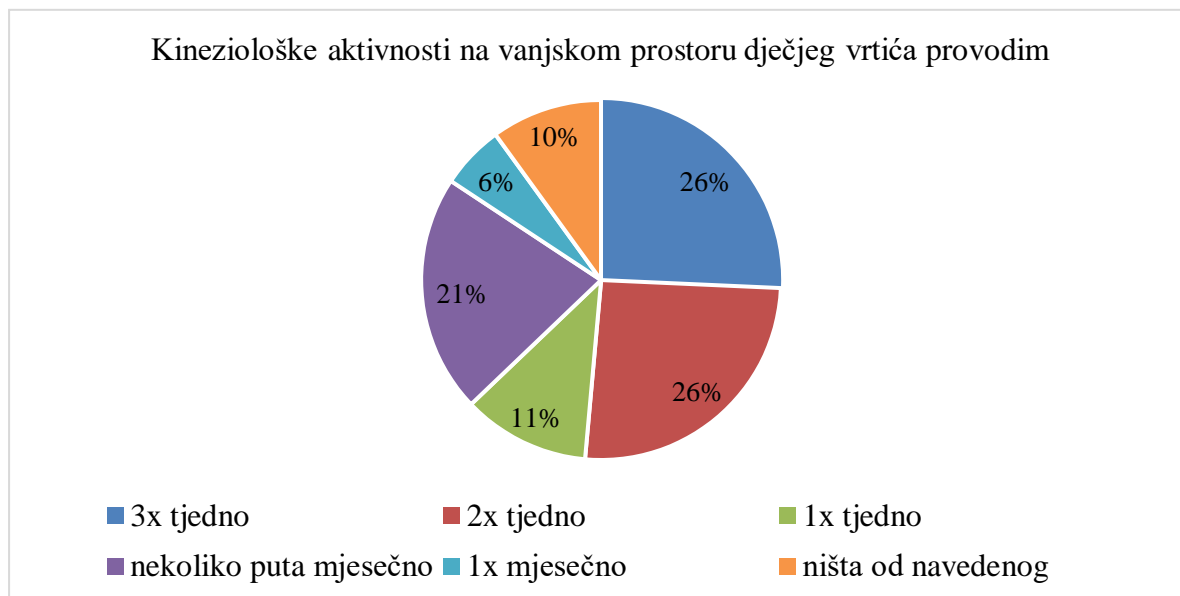
kulture svrstava se u vrste kineziološke aktivnosti i provodi se tijekom redovnog programa rada u vrtiću. Preporuka je da se sat izvodi svaki dan, no najmanje tri puta tjedno. Iz rezultata je vidljivo kako 80% odgojitelja ne provodi kineziološke aktivnosti tri puta tjedno što dovodi do zaključka kako je potrebno dodatno educirati odgojitelje, poticati usavršavanja iz područja kineziologije i omogućiti uvjete za provedbu aktivnosti.

Graf 10.

Iz Grafa 10. vidljivo je da odgojitelji u čijem vrtiću ne postoji dvorana ipak provode kineziološke aktivnosti. 13 odgojitelja jednom tjedno, 3 odgojitelja dva puta tjedno i 5 odgojitelja jednom tjedno provode kineziološke aktivnosti unatoč ne postojanju dvorane. Sveukupno 75% odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti na tjednoj razini u unutarnjem prostoru dječjeg vrtića, iako podaci ovog istraživanja pokazuju da njih 44% ne posjeduje dvoranu. Odgojitelji koji ne posjeduju dvoranu u dječjem vrtiću realiziraju kineziološke aktivnosti u sobi dnevnog boravka, holovima ili/i zajedničkom međuprostoru. Međuprostori unutar vrtića predstavljaju zajednički prostor dviju ili više grupa, koji potiče susrete, druženja, zajedničko istraživanje i učenje. Iako spomenuti prostori zbog veličine prostora ne omogućavaju provedbu svih

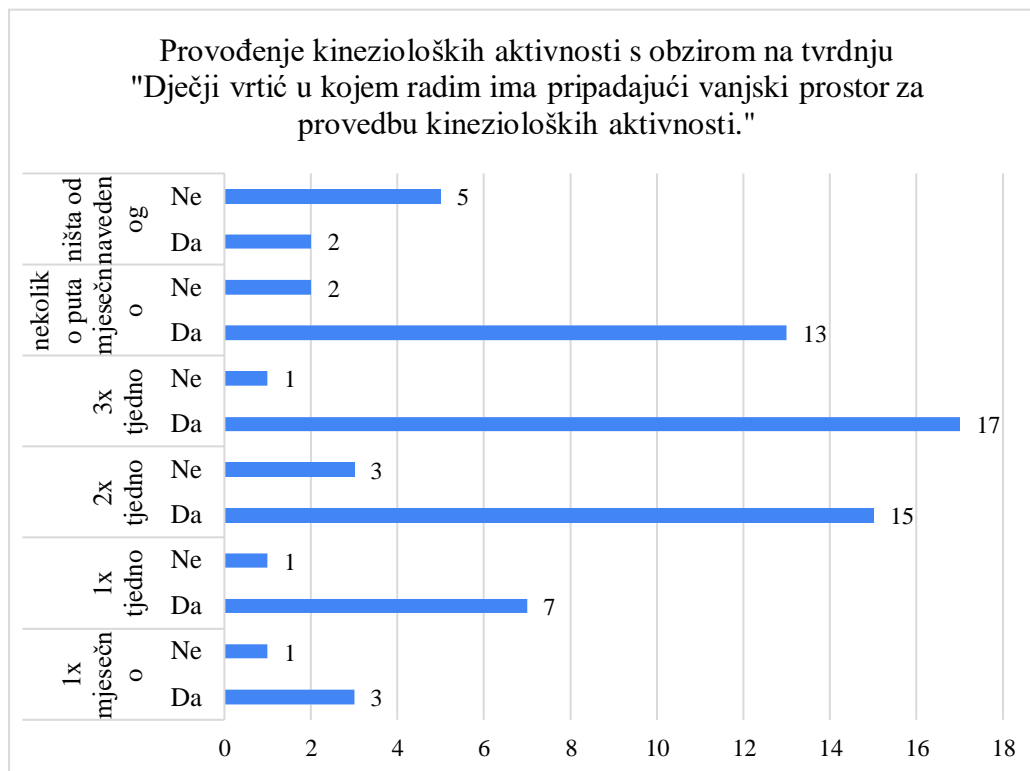
kinezioloških aktivnosti, smatram da se mogu provoditi aktivnosti kao što su ples, pokretne igre i jutarnja tjelovježba. Holovi u dječjim vrtićima prostorno su veći stoga se u njima može provoditi sat tjelesne i zdravstvene kulture jer su po mom mišljenju adekvatniji i sigurniji od soba dnevnog boravka.

Graf 11.

Najviše odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti na vanjskom prostoru dječjeg vrtića tri puta tjedno (26%) ili dva puta tjedno (26%). Smatram da navedeni odgojitelji imaju adekvatan prostor za provedbu aktivnosti, dostupne sprave i rekvizite. Jednom tjedno provodi 11% odgojitelja. Mogući razlozi provedbe samo jednom tjedno su dijeljenje prostora sa školom ili drugom ustanovom s kojom je unaprijed dogovoren raspored korištenja vanjskog prostora. Nedostatak vremena također može biti razlog nedovoljne aktivnosti, ali i preopterećenost sadržajima i obavezama iz drugih područja odgoja i obrazovanja. 21% odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti na vanjskom prostoru nekoliko puta mjesečno, a 6% odgojitelja provodi jednom mjesečno kineziološke aktivnosti. Nemotiviranost odgojitelja za vježbanje ili vlastita uvjerenja čest su razlog zbog kojeg odgojitelji u odgojno-obrazovnoj praksi izbjegavaju kineziološke aktivnosti. 10% odgojitelja ne provodi kineziološke aktivnosti na vanjskom prostoru vrtića, a jedan od razloga je zasigurno neposjedovanje vanjskog prostora kod 19% dječjih vrtića ili/i nedovoljno siguran prostor. Važno je provoditi kineziološke aktivnosti na svježem zraku jer neka djeca osim u vrtiću, nemaju prilike boraviti vani zbog prezaposlenosti roditelja. Razne društvene i tehnološke promjene utjecale su i na današnje djetinjstvo jer djeca sve više vremena provode pred ekranima, a sve manje borave na otvorenom. Postoje razne vrste

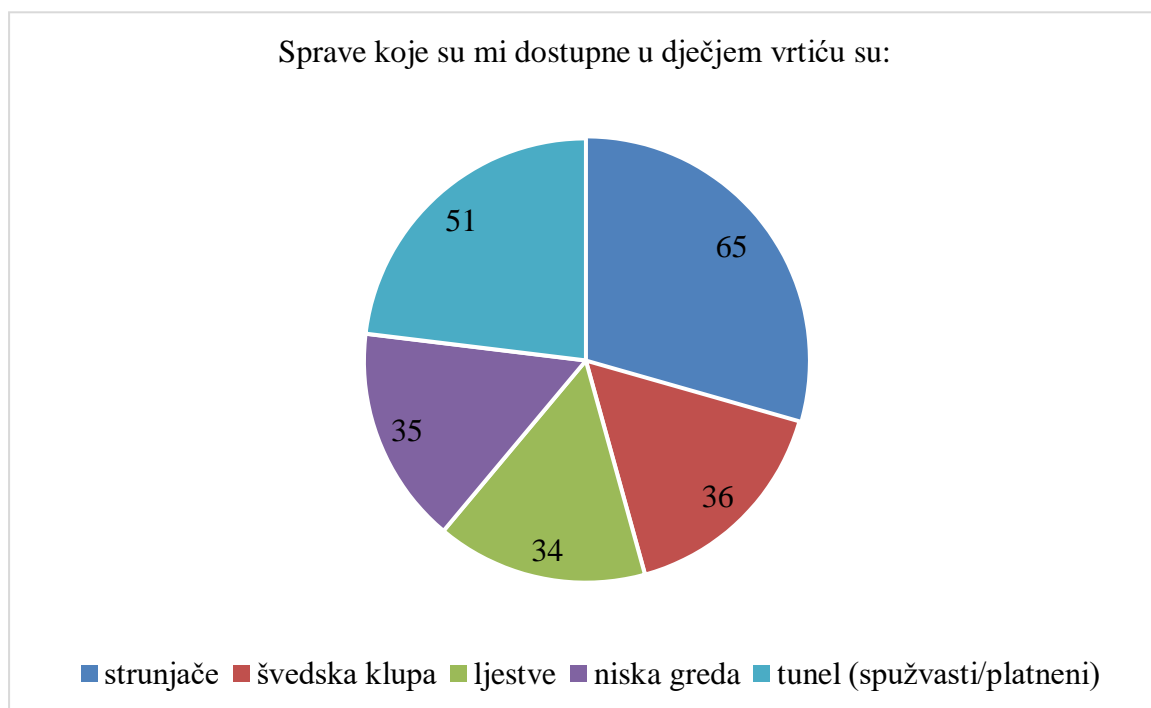
kineziološke aktivnosti koje odgojitelj može provoditi u odgojno-obrazovnim ustanovama koje ne posjeduju vanjski prostor kao što su šetnje, izleti, ljetovanja i zimovanja. Moguće je kroz suradnju sa školom dogovoriti dijeljenje vanjskog igrališta ili prostora koji bi omogućio provedbu kinezioloških aktivnosti na vanjskom prostoru.

Graf 12.

Zabrinjavajući je podatak da 13 odgojitelja provodi nekoliko puta mjesečno kineziološke aktivnosti iako ima pripadajući vanjski prostor (Graf 12). Mogući razlozi tome su premali ili/i nedovoljno siguran prostor. Također jedan od razloga može biti neopremljenost dječjih vrtića spravama i rekvizitima što otežava realizaciju aktivnosti. Poznato je da skupine u dječjim vrtićima često premašuju broj djece propisanim Državnim pedagoškim standardom (2008) stoga i to može biti jedan od razloga koji utječe na provođenje kineziološke aktivnosti jer prostor ograničava provedbu različitih kinezioloških aktivnosti. 5 odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti izvan vrtića iako dječji vrtić u kojem rade nema vanjski prostor. Pretpostavljam da odgojitelji kineziološke aktivnosti realiziraju na školskim igralištima ili na specifičnim prostorima kao što su parkovi, šume i kroz šetnje. Odgojitelji koji realiziraju aktivnosti unatoč izazovima vezanim uz neposjedovanje vanjskog prostora ili ne adekvatnog

prostora posjeduju organizacijske vještine koje su zasigurno povezane s pozitivnim stavom prema vježbanju.

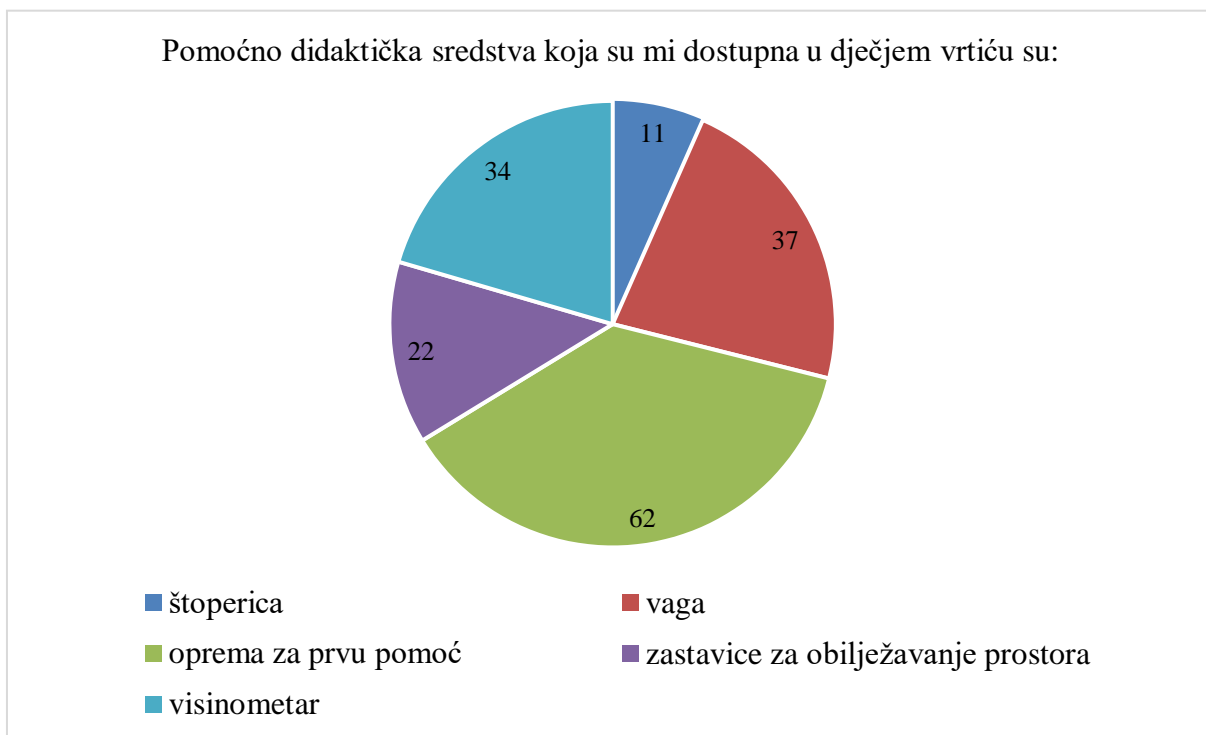
Graf 13.

Sprave su bitne za kvalitetno provođenje tjelesnih aktivnosti s djecom jer kako bi se osmislio, definirao i izradio izvedbeni plan, ponajprije je potrebno odrediti cilj izvođenja koji u velikoj mjeri ovisi o materijalnim uvjetima (Mrgan, 2003). 65 odgojiteljica navodi kako dječji vrtići u kojima rade posjeduju strunjače, a 51 ih ima tunel za korištenje u kineziološkim aktivnostima. Ostale sprave za korištenje navodi polovica odgojiteljica: 36 vrtića posjeduje švedske klupu, 35 vrtića nisku gredu i 34 vrtića ljestve. Dobiveni rezultati u korelaciji su s unutarnjim prostorom dječjeg vrtića gdje 44% dječjih vrtića nema dvoranu. Smatram da je loša opremljenost sprava razlog nedovoljnog prostora u dječjim vrtićima jer nedostatkom dvorane javlja se i problem skladištenja sprava. Nadalje, financije su jedan od razloga nedovoljnog opremanja dječjih vrtića spravama jer odgojno-obrazovne ustanove koje su u vlasništvu države i grada najčešće ne donose financijski dobitak pa se zbog toga u njih ne ulaže i ne oprema u dovoljnoj mjeri.

Graf 14.

Iz Grafa 14. vidljivo je kako 67 odgojitelja ima dostupne lopte. 65 čunjeve, 63 obruče, 58 štapove, 55 uže i 48 vijače. Dobiveni rezultati ukazuju na zadovoljavajuću opremljenost dječjih vrtića rekvizitima. Uspoređujući Graf 13 i Graf 14 možemo zaključiti da je opremljenost rekvizitima u dječjim vrtićima bolja od opremljenosti spravama. Smatram da je razlog tome ne postojanje dvorane u dječjim vrtićima ili neadekvatan prostor. Sprave zauzimaju više prostora i potrebno je osigurati prostor za njihovo odlaganje dok rekviziti zauzimaju manje prostora što olakšava njihovo odlaganje. Nadalje financije su još jedan od mogućih razloga bolje opremljenosti rekvizitima u dječjim vrtićima jer je cijena rekvizita manja, pa je i očekivano da osnivač ulaže više u njih.

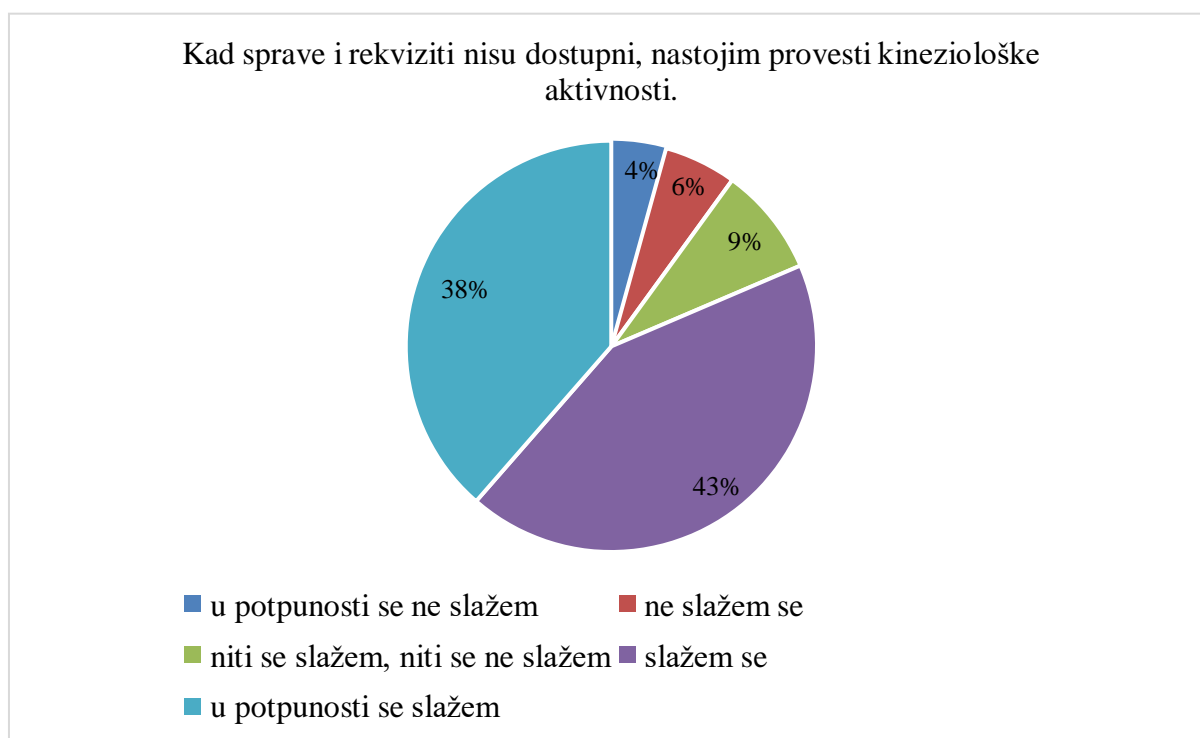
Graf 15.

Najčešće dostupno pomoćno didaktičko sredstvo u dječjem vrtiću je oprema za prvu pomoć koja je dostupna je 89% odgojiteljima. Nakon prve pomoći slijedi vaga (53%) zatim visinometar (49%), zastavice za obilježavanje prostora (31%) i najmanje dostupno sredstvo odgojiteljima je štoperica (16%). Na početku pedagoške godine odgojitelj treba provesti inicijalna mjerenja i testove iz kojeg će dobiti uvid gdje su najveće potrebe u planiranju globalnog i operativnog plana (Findak, 1999). Za praćenje napretka djece poželjno je ponoviti testove unutar godine, a kako bi to mogao odgojitelj treba imati dostupna pomoćna didaktička sredstva. Nedostatak pomoćno didaktičkih sredstava zasigurno djeluje ne motivirajuće na odgojitelje, ali smatram da današnja tehnologija i pedagoške kompetencije odgojitelja omogućavaju provedbu inicijalnog mjerenja i testiranja bez obzira na lošu stanje pomoćno didaktičkih sredstava u odgojno-obrazovnim ustanovama.

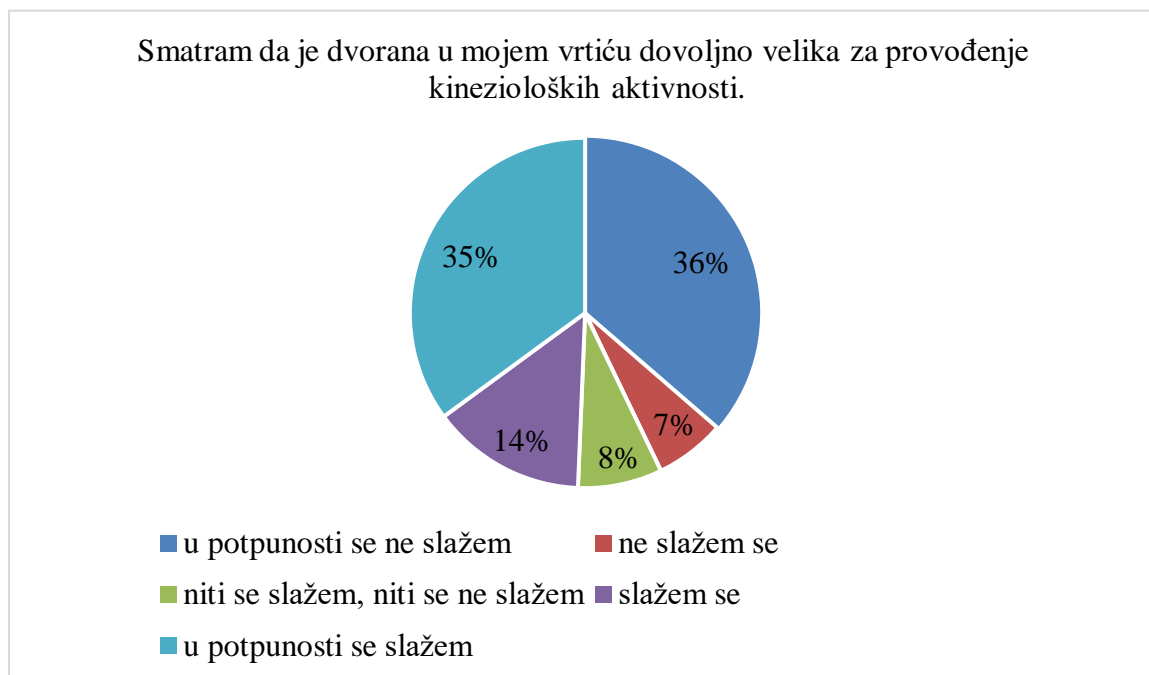
Graf 16.

Graf 16. „Opremljenost vrtića sportskim spravama i rekvizitima je na zadovoljavajućoj razini“, 26% odgojitelja odgovorilo je da se u potpunosti slaže, 18 % odgojitelja se slaže, 17% se niti slaže, niti se ne se slaže, 23% odgojitelja se ne slaže s tvrdnjom i 16% odgojitelja se u potpunosti ne slaže. Valja naglasiti da sveukupno 39% odgojitelja smatra kako opremljenost spravama i rekvizitima nije na zadovoljavajućoj razini u dječjim vrtićima. Državni pedagoški standard (2008) propisuje adekvatnu opremu i ostale materijalne uvjete potrebne za rad, a iz dobivenih rezultata vidljivo je da u odgojno obrazovnoj praksi veliki udio dječjih vrtića nema zadovoljavajuću opremu. Obrazovne skupine najčešće obuhvaćaju veći broj djece od propisanog pa je moguće da prostor i opremljenost spravama i rekvizitima ne može omogućiti istovremeno sudjelovanje u aktivnosti svoj djeci. S druge strane 44% odgojitelja smatra da je opremljenost na zadovoljavajućoj razini. Iako bi svi dječji vrtići trebali imati zadovoljavajuće uvjete za sve aktivnosti, iz rezultata je vidljivo da u praksi to nije tako. Time se postavlja pitanje koliko se na lokalnoj i nacionalnoj razini pridaje važnost tjelesnom odgoju u predškolskim ustanovama.

Graf 17.

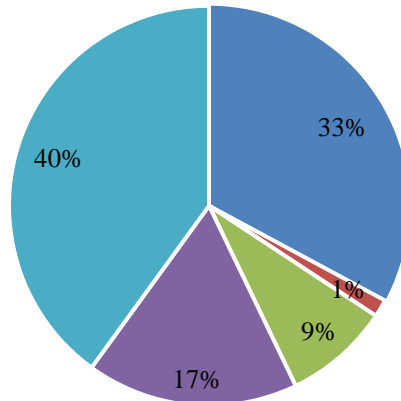
38% odgojitelja se u potpunosti slaže s tvrdnjom “Kad sprave i rekviziti nisu dostupni, nastojim provesti kineziološke aktivnosti.“, 43% se slaže, 9% se niti slaže, niti se ne slaže. 6% odgojitelja se ne slaže i 4% odgojitelja se u potpunosti ne slaže. Kroz istraživanje odgojitelji su ukazali na nepovoljno stanje u pogledu prostora za provođenje kinezioloških aktivnosti i sprava no unatoč tome 81% odgojitelja nastoji provesti kineziološke aktivnosti kada sprave i rekviziti nisu dostupni. Iz navedenog možemo zaključiti da odgojitelji imaju razvijene organizacijske vještine i da materijalni uvjeti nisu glavni čimbenik koji utječe na provođenje kinezioloških aktivnosti. Smatram da su odgojitelji svjesni važnosti provođenja tjelesne aktivnosti od najranije dobi s djecom jer u situacijama kada sprave i rekviziti nisu dostupni kreativnost i motiviranost odgojitelja omogućava kvalitetnu realizaciju kinezioloških aktivnosti unatoč preprekama. Stoga, uloga odgojitelja je najvažnija jer on osmišljava aktivnosti, organizira prostor i raspoređuje rekvizite po prostoru.

Graf 18.

Najveći broj odgojitelja (36%) u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom „Smatram da je dvorana u mojem vrtiću dovoljno velika za provođenje kinezioloških aktivnosti.“ i 7% se ne slaže. U odgojno obrazovnim ustanovama čest je slučaj da postojeće dvorane nisu adekvatne i ne omogućavaju provedbu svim kinezioloških aktivnosti. Važno je djeci osigurati dovoljno prostora za kretanjem, vježbanjem ili igrom pri čemu se mora voditi i računa o sigurnosti djece. 42% odgojitelja smatra da dvorane u njihovom vrtiću nije dovoljno velika, a mogući razlozi su ne uzimajući u obzir funkcionalnost dvorane prilikom projektiranja i gradnje. Valja istaknuti kako se često odgojno-obrazovne ustanove grade bez konzultacije sa stručnjacima, a projektanti ne poznaju u dovoljnoj mjeri uvjete i načine rada dječjeg vrtića. Jedan od razloga poimanja dvorane kao premale je i mogući veliki broj upisane djece u odgojno-obrazovnu skupinu. Stella (1981) navodi kako svako dijete u dvorani dopada $4,8\text{m}^2$ što odgovara dvorani veličine 120m^2 . 8% odgojitelja niti se slaže, niti se ne slaže s navedenom tvrdnjom. Pretpostavljam da navedeni postotak odgojitelja ne posjeduje dvoranu u dječjem vrtiću pa se ne može složiti s tvrdnjom ili je potvrditi. 14% odgojitelja se slaže s navedenom tvrdnjom i 35% se u potpunosti slaže. Sveukupno 49% odgojitelja navodi kako je dvorana u dječjem vrtiću dovoljno velika što dokazuje da polovica osnivača poštuje propisane normative i standarde za osnivanje dječjeg vrtića.

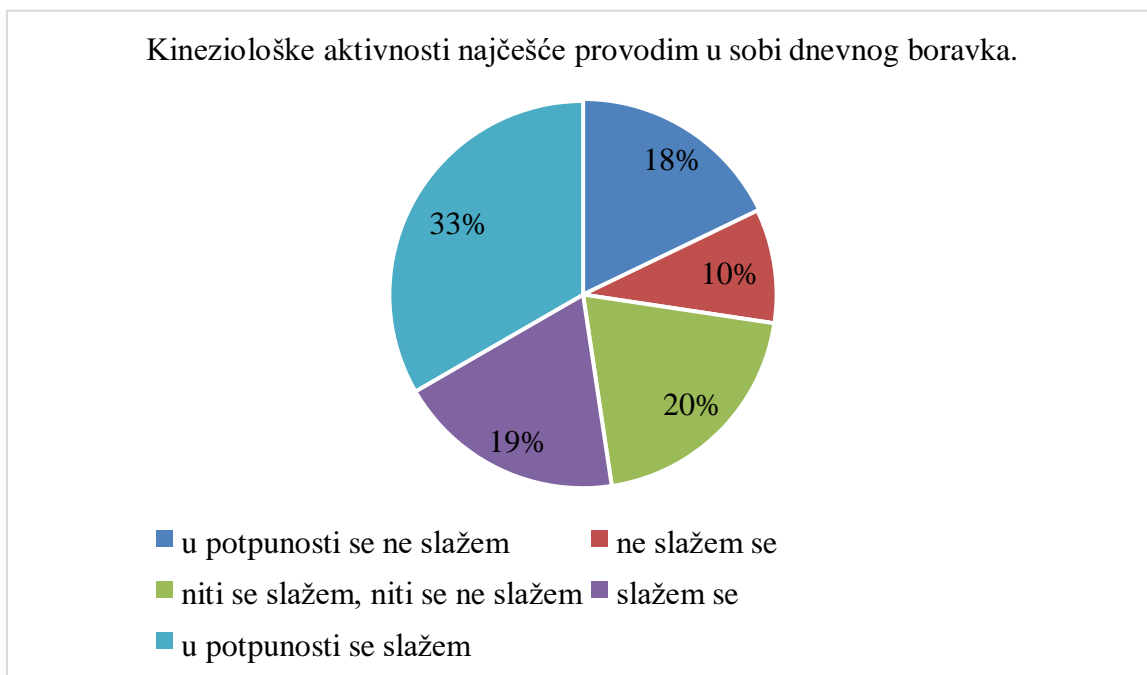
U vrtiću u kojem radim postoji unaprijed određen raspored korištenja sportske dvorane koji olakšava redovno provođenje sata TZK.

- u potpunosti se ne slažem
- ne slažem se
- niti se slažem, niti se ne slažem
- slažem se
- u potpunosti se slažem

Graf 19.

Graf 19. „U vrtiću u kojem radim postoji unaprijed određen raspored korištenja sportske dvorane koji olakšava redovno provođenje sata TZK.“, pokazuje da se 33% odgojitelja u potpunosti slaže i 17% se slaže s tvrdnjom. Dobro planiran i organiziran pristup korištenju dvorane u velikoj mjeri osigurava provedbu kinezioloških aktivnosti. Prilikom analiziranja Grafa 19 u obzir treba uzeti da 44% uzorka ne posjeduje dvoranu u unutarnjem prostoru dječjeg vrtića. Također to može biti jedan od razloga ne slaganja s navedenom tvrdnjom od čega se 1% odgojitelji ne slaže i 33% odgojitelja se u potpunosti ne slaže.

Graf 20.

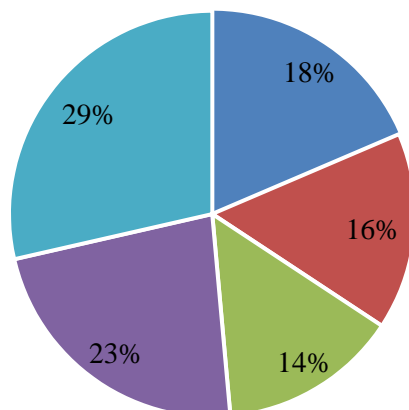
Rezultati Grafa 20. prikazuju da se s tvrdnjom „Kineziološke aktivnosti najčešće provodim u sobi dnevnog boravka.“ u potpunosti slaže 33% odgojitelja i 19% se slaže s navedenom tvrdnjom. Više od polovice odgojitelja uključenih u istraživanje najčešće provodi aktivnosti u sobi dnevnog boravka. Smatram da je razlog tome ne postojanje dvorana u odgojno-obrazovnim ustanovama ili neadekvatan postojeći prostor. U praksi se često neadekvatni prostori adaptiraju u odgojno-obrazovne ustanove pri čemu se osnivači ne pridržavaju propisa i zakona u svezi gradnje i osnivanja dječjih vrtića. Nužno je cjelokupnu zajednicu osvijestiti o važnosti dobro opremljenih i funkcionalno izgrađenih vrtića jer jedino tako mogu omogućiti ostvarivanje zadataka kineziološke aktivnosti. Soba dnevnog boravka je prostor koji ograničava realizaciju svih kinezioloških aktivnosti i njezinu sigurnost teško je procijeniti. Potrebno je svakom djetetu omogućiti dovoljno mjesta za izvođenje vježbi jer nepravilno izvođenje vježbi dovodi dijete u nepovoljan položaj koji može ugroziti njegovo zdravlje i razvoj, a samim time može načiniti više štete nego koristi. 10% odgojitelja se ne slaže s tvrdnjom i 18% se u potpunosti ne slaže. Mogući razlozi ne slaganja s tvrdnjom su provođenje kineziološke aktivnosti u dvorani ili na vanjskom prostoru kada god vremenske prilike to omogućavaju. 20% odgojitelja niti se slaže, niti se ne slaže što može biti posljedica ne provođenja kinezioloških aktivnosti ili podjednako realiziraju aktivnosti u sobi dnevnog boravka i drugim prostorima dječjeg vrtića. Moguće je da navedeni uzorak odgojitelja provodi svakodnevno jutarnje tjelesno vježbanje u sobi dnevnog boravka, a sat tjelesne i zdravstvene kulture u dvorani ili/i vanjskom prostoru zbog čega je podjednaka zastupljenost korištenja svih prostora.

Graf 21.

Zakoni i pedagoški standardi određuju površinu za vrtićko dvorište i sve što ono treba sadržavati, ali vrijeme obaveznog boravka na otvorenom nije određeno. Iz tog razloga količina vremena koje djeca provedu na otvorenom razlikuje se od odgojitelja i ustanove kojoj pripadaju. Iz grafičkog prikaza vidljivo je 80% odgojitelja rado provodi kineziološke aktivnosti na otvorenom od čega 47% odgojitelja se u potpunosti slaže, a 33% se slaže. U odgojno-obrazovnim ustanovama poželjno je većinu tjelesnih aktivnosti provoditi na otvorenom ako vremenske prilike dozvoljavaju. Boravak na zraku i suncu neophodan je za očuvanje zdravlja, pozitivno utječe na razvoj ali i povećava motivaciju i raspoloženje kod djece. Uzorak odgojitelja koji se slaže s tvrdnjom osvijestio je važnost boravka na otvorenom s djecom i svih prednosti koje ono donosi. Dobiveni rezultati povezani su s podatkom da 81% odgojitelja u dječjem vrtiću ima pristup vanjskom prostoru za provedbu kinezioloških aktivnosti. 11% odgojitelja niti se slaže, niti se ne slaže, 6% odgojitelja se ne slaže i 3% odgojitelja se u potpunosti ne slaže s tvrdnjom, a moguća prepreka boravka na otvorenom je nepostojanje vanjskog prostora, premalo vrtićko dvorište, vremenski uvjeti ali i strah od ozljede.

Prostor u kojem provodim kineziološke aktivnosti je siguran (nema izbočina i oštih kutova).

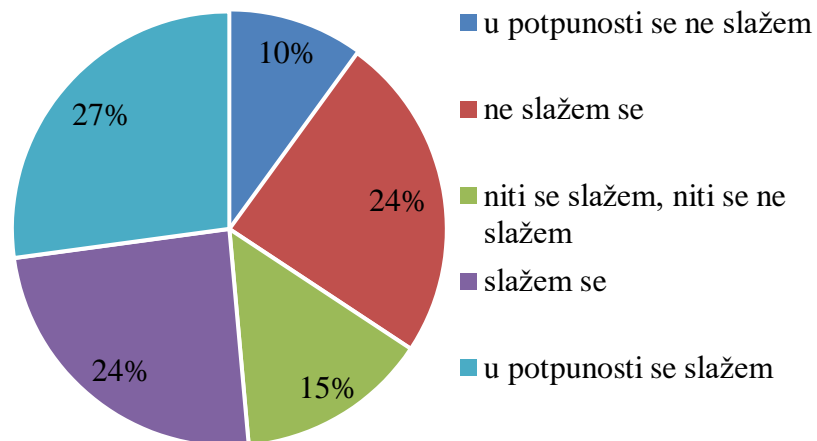

■ u potpunosti se ne slažem ■ ne slažem se
■ niti se slažem, niti se ne slažem ■ slažem se
■ u potpunosti se slažem

Graf 22.

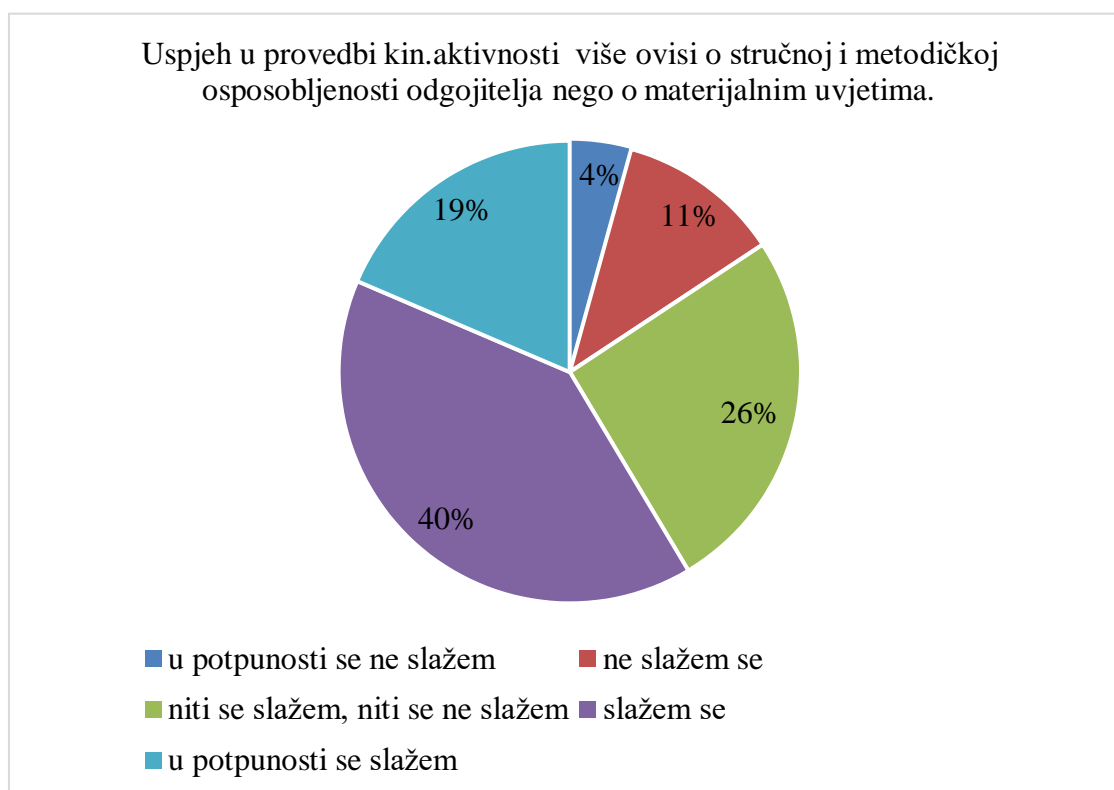
Sveukupno 52% odgojitelja smatra da je prostor u kojem provode kineziološke aktivnosti siguran. Od čega 29% odgojitelja se u potpunosti slaže s tvrdnjom, a 23% odgojitelja se slaže. Roditelji ponajprije očekuju da će njihovo dijete u dječjem vrtiću biti sigurno i zaštićeno. Odgovornost za sigurnost djece u vrijeme boravka u dječjem vrtiću dijele svi djelatnici dječjeg vrtića. Odgovornost je osnivača ali i svih zaposlenika osiguravanje prostor koji nema izbočina, i oštih kutova. Inventar treba biti stabilan, a električne utičnice zaštićene. Opasni proizvodi izvan dosega djece te, sprave i rekviziti ispravni. Svu opremu, uključujući sprave i rekvizite, potrebno je redovito provjeravati kako bi se mogla efikasno upotrebljavati i bila sigurna za djecu (Findak, 1995). 14% odgojitelja se niti slaže, niti se ne slaže iz čega možemo zaključiti da ili ne mogu procijeniti sigurnost prostora ili ne provode kineziološke aktivnosti. 16% odgojitelja se ne slaže da je prostor u kojem provode kineziološke aktivnosti siguran, a 18% se u potpunosti ne slaže. Mogući razlozi zbog kojeg odgojitelji navode nesigurnost prostora je provođenje aktivnosti u prostoru koji nije namijenjen za tjelesno vježbanje kao što je soba dnevnog boravka ili zajednički prostori.

Kineziološki sadržaji su u mojoj skupini jednakomjerno zastupljeni kao i drugi sadržaji iz ostalih područja odgojno - obrazovnog rada.

Graf 23.

Graf 23. pokazuje da se s tvrdnju „Kineziološki sadržaji su u mojoj skupini jednakomjerno zastupljeni kao i drugi sadržaji iz ostalih područja odgojno – obrazovnog rada.“ u potpunosti se slaže 27% odgojitelja i 24% odgojitelja se slaže s tvrdnjom. Svjetska zdravstvena organizacija preporučuje 60 minuta tjelesne aktivnosti umjerenog do visokog intenziteta dnevno za djecu predškolske dobi (Holik i sur, 2019). Jutarnja tjelovježba svakoga bi se dana trebala provoditi u ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Prema Državnim pedagoškim standardom u dječjim vrtićima potrebno je osigurati provođenje tjelesnog i zdravstvenog odgojno-obrazovnog rada. Stoga, kineziološki sadržaji trebali biti jednako zastupljeni kao i ostala područja odgojno-obrazovnog rada premda rezultati ukazuju na jednaku zastupljenost kod 51% odgojitelja. 15% odgojitelja niti se slaže, niti se ne slaže, 24% odgojitelja se ne slaže s navedenom tvrdnjom, a 10% se u potpunosti ne slaže. Neki od razlozi zbog kojih dolazi do ovakvih rezultata može biti odgojiteljevo kritičko promišljanje vlastite prakse ili loši materijalni uvjeti za provođenje kinezioloških aktivnosti. Također razloga neravnomjerno zastupljenih sadržaja zasigurno je povezan sa stavom odgojitelja prema vježbanju.

Graf 24.

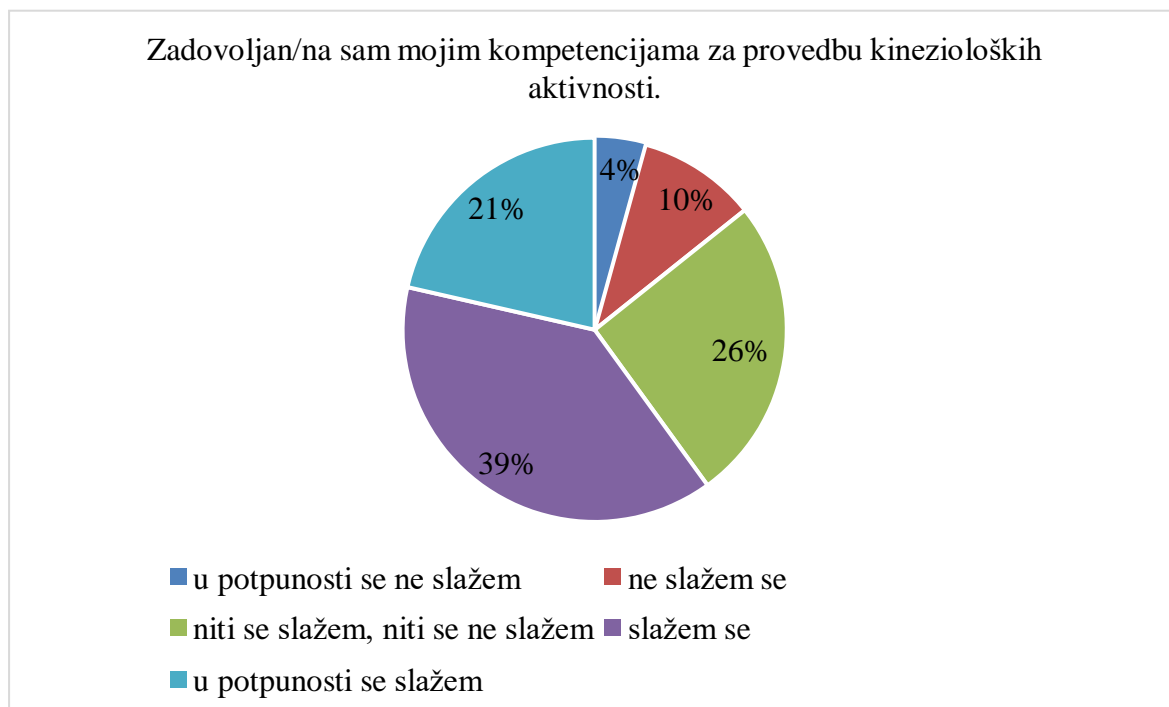
S tvrdnjom „Uspjeh u provedbi kineziološke aktivnosti više ovisi o stručnoj i metodičkoj osposobljenosti odgojitelja nego o materijalnim uvjetima“ u potpunosti se slaže 19% odgojitelja i 40% odgojitelja se slaže. Rezultati prijašnjih istraživanja upućuju na primjedbe odgojitelja u pogledu materijalnih uvjeta u kojima se odvija proces vježbanja iz dobivenih rezultata vidljivo je da većina odgojitelja smatra da su stručne i metodičke osposobljenosti iz područja kineziologije važnije od materijalnih uvjeta. U prilog tome ide cjeloživotno učenje odgojitelja koje pripada načelu „Otvorenost za kontinuirano učenje i spremnost na unapređivanje prakse“, a čini uporište kurikulumu (2015) i ulaganja u profesionalan razvoj odgojitelja. Nadalje, 11% odgojitelja se ne slaže s navedenom tvrdnjom i 4% odgojitelja se u potpunosti ne slaže. Iako, istraživanja dokazuju da su odgojitelji presudni za provođenje kinezioloških aktivnosti prostorno materijalni uvjeti također su jedan od važnih čimbenika i loši uvjeti djeluju ne motivirajuće. 26% odgojitelja niti se slaže, niti se ne slaže. Iz čega se može zaključiti da su navedenom uzorku odgojitelja stručnost odgojitelja i materijalni uvjeti podjednako važni.

Graf 25.

Aktivnosti u prirodi značajno doprinose pozitivnom razvoju i usavršavanju antropoloških obilježja i aerobnih sposobnosti (Novak i sur., 2014). Organiziranje kinezioloških aktivnosti na otvorenome, neovisno o vremenskim uvjetima pozitivno će utjecati na razvoj funkcionalnih sposobnosti djece (Petrić, 2019). Iz Grafa 25. vidljivo je da više od polovice odgojitelja, njih 51% organizira i realizira kineziološke aktivnosti na specifičnim mjestima kao što su: šuma, led, snijeg, voda i sl. , od čega se 27% odgojitelja u potpunosti slaže s navedenom tvrdnjom i 24% se slaže. Realizaciju aktivnosti na specifičnim mjestima odgojitelji ostvaruju kroz organizaciju jednodnevnih izlet ili višednevnih zimovanja i ljetovanja, kroz šetnje ili uključivanjem u razne programe kao što su: škola plivanja, skijanja, klizanja. 15% se niti slaže, niti ne slaže, a 24% odgojitelja se ne slaže i 10% odgojitelja se u potpunosti ne slaže. Odgojitelji ne provode kineziološke aktivnosti na specifičnim mjestima zbog vlastitih uvjerenja, vremenskih uvjeta, velikog broja djece što otežava organizaciju. U dječjim vrtićima u Hrvatskoj nedostaje odgojitelja što je ograničavajući čimbenik pri odlasku u šetnje, izlete, zimovanja ili ljetovanja jer za odlazak izvan dječjeg vrtića potrebna je pratnja više odgojitelja ili stručnih suradnika. Sve navede aktivnosti podrazumijevaju veći angažman odgojitelja i duži boravak na radnom mjesto, a upitno je prepoznaju li to osnivači i u kojoj mjeri vrednuju i nagrađuju odgojitelje što može imati pozitivne ili negativne posljedice na motiviranost odgojitelja. S obzirom da provođenje aktivnosti na specifičnim mjestima povećava rizik od ozljeda samim

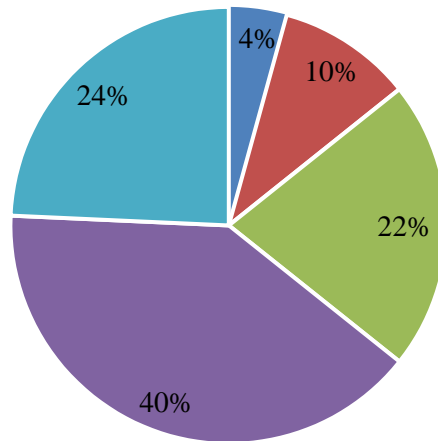
time povećava se odgovornost odgojitelja. Skupina odgojitelja koja nije spremna preuzeti veću odgovornost aktivnosti na specifičnim mjestima neće organizirati i realizirati.

Graf 26.

Iz Graf 26. možemo vidjeti da je veći dio odgojitelja zadovoljan svojim kompetencijama za provođenje kinezioloških aktivnosti. Njih 21% se u potpunosti slaže s tvrdnjom, a najviše odgojitelja njih 39% se slaže s navedenom tvrdnjom. Inicijalnim obrazovanjem odgojitelji stječu kompetencije za provođenje kinezioloških aktivnosti, a kasnije kroz profesionalni razvoj usavršavaju stečene kompetencije. Možemo zaključiti da većina odgojitelja i osnivača dječjeg vrtića prepoznaje važnost cjeloživotnog učenja što je posljedica dobivenih rezultata. Sveukupno 14% odgojitelja nije zadovoljno svojim kompetencijama za provedbu kinezioloških aktivnosti od čega se 10% ne slaže s tvrdnjom i 4% se u potpunosti ne slaže što upućuje na potrebu za dodatnim stručnim usavršavanjem odgojitelja iz područja kineziologije.

S lakoćom organiziram sve kineziološke aktivnosti.

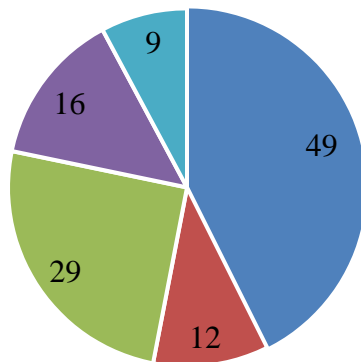

■ u potpunosti se ne slažem ■ ne slažem se
■ niti se slažem, niti se ne slažem ■ slažem se
■ u potpunosti se slažem

Graf 27.

24% odgojitelja se u potpunosti slaže s tvrdnjom „S lakoćom organiziram sve kineziološke aktivnosti.“ i 40% odgojitelja se slaže. Rezultati dokazuju da 64% odgojitelja ima razvijene organizacijske vještine za organizaciju svih kinezioloških aktivnosti dok manji dio odgojitelja, njih 14% ima poteškoće s organiziranjem kinezioloških aktivnosti. Smatram da su jedan od razloga loši prostorno materijalni uvjeti u dječjem vrtiću koji ograničavaju provedbu aktivnosti. Također osobni razlozi kao što je fizička spremnost odgojitelj ili manjak teorijskih i/ili praktičnih znanja u području kineziologije mogu biti neke od prepreke u organizaciji kinezioloških aktivnosti. 22% odgojitelja niti se slaže, niti se ne slaže iz čega možemo zaključiti ili ne mogu procijeniti svoje organizacijske vještine ili nemaju prilike organizirati kineziološke aktivnosti, odnosno ne provode ih.

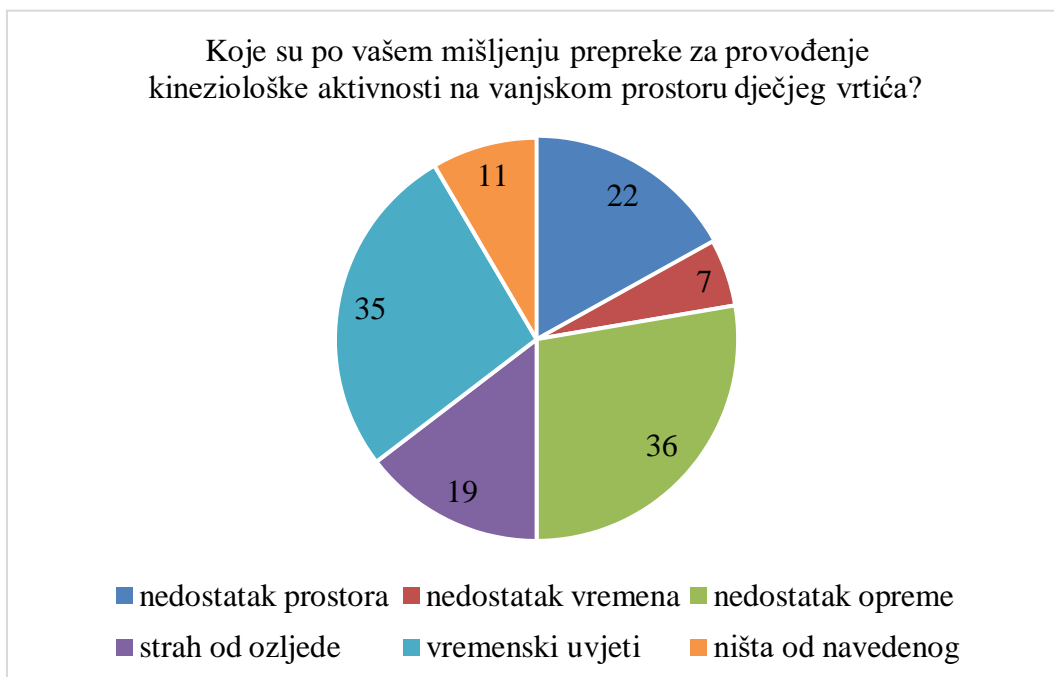
Koje su po vašem mišljenju prepreke za provođenje kineziološke aktivnosti u unutarnjem prostoru dječjeg vrtića?

■ nedostatak prostora ■ nedostatak vremena ■ nedostatak opreme
■ strah od ozljede ■ ništa od navedenog

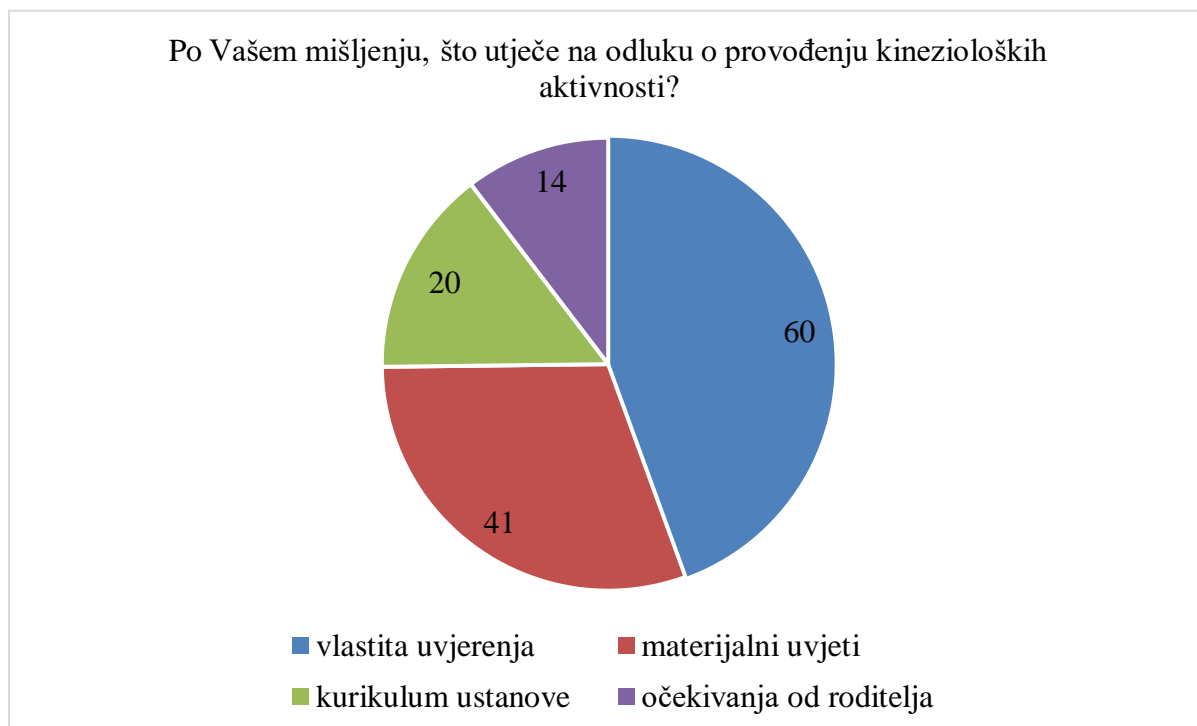
Graf 28.

Na pitanje „Koje su po vašem mišljenju prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti u unutarnjem prostoru dječjeg vrtića“ odgojitelji su odgovarali potvrdnim okvirima s mogućnosti više odabira. Rezultati prikazuju da su nedostatak prostora (70%) i nedostatak opreme (51%) najčešće prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti u unutarnjem prostoru. Kao što je već navedeno veliki broj dječjih vrtića ne posjeduje unutarnji prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti. Odgojitelji su stoga primorani provoditi aktivnosti u sobi dnevnog boravka ili u zajedničkim međuprostorima, hodnicima i holovima. Sobe dnevnog boravka ne omogućuju provedbu svih oblika kinezioloških aktivnosti što zbog veličine prostorije, što zbog inventara koji se nalazi u njoj, a samim time ugrožava se sigurnost djece. Nedostatak opreme vezan je uz nedostatak prostora jer se sprave i rekviziti nemaju kamo odložiti kada se ne koriste. 22% odgojitelja navodi strah od ozljede kao prepreku što može biti rezultat neadekvatnog prostora, primjerice provođenje u sobi dnevnog boravka ili premale dvorane. 17% odgojitelja navodi nedostatak vremena kao prepreku i „ništa od navedenog“ navodi 13% odgojitelja što može značiti da prepreke ne postoje ili da nisu navedene u pitanju.

Graf 29.

Graf 29. prikazuje rezultate na pitanje „Koje su po vašem mišljenju prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na vanjskom prostoru vrtića“ gdje su odgojitelji odgovarali potvrdnim okvirima s mogućnosti više odabira. U najvećem omjeru (51%) odgojitelji su označili „nedostatak opreme“ na što u velikoj mjeri utječe nedostatak sprava u dječjim vrtićima, veliki broj djece u skupini za koju nije osiguran dovoljan broj rekvizita. Nakon nedostatka opreme odgojitelji navode vremenske uvjete (50%) kao prepreku u provođenju kinezioloških aktivnosti u dječjem vrtiću. Jedna od mogućih prepreka provođenja aktivnosti na hladnom ili kišovitom vremenu je neadekvatna odjeća i/ili obuća djece. Hladno vrijeme također može biti izgovor za neodlazak na vrtićko dvorište. Važno je da su odgojitelji fleksibilni i prilagodljivi, odnosno ako im vremenski uvjeti ne dopuštaju odlazak na dvorište, ne trebaju odustati od realizacije aktivnosti već odgoditi ili realizirati aktivnost u unutarnjem prostoru. 31% odgojitelja navodi nedostatak prostora kao prepreku i 27% strah od ozljede. Rezultati su očekivani jer 19% odgojitelja navodi kako dječji vrtić nema vanjski prostor (Graf 7.). Nadalje ovim istraživanjem nije istraženo jesu li postojeći vanjski prostori dovoljno veliki i sigurni za provođenje aktivnosti. U najmanjem omjeru (10%) odgojitelji su naveli nedostatak vremena iz čega možemo zaključiti da odgojitelji imaju vremena za kineziološke aktivnosti ali ih je potrebno dodatno educirati i potaknuti osiguravanjem adekvatne opreme. Dobiveni rezultati potvrđuju utjecaj prostorno materijalnih uvjeta na provođenje kinezioloških aktivnosti jer 36 odgojitelja prepoznaje nedostatak opreme kao prepreku u provođenju kinezioloških aktivnosti.

Graf 30.

Iz Grafa 30. vidljivo je da na odluku o provođenju kinezioloških aktivnosti u najvišem omjeru (85%) utječu vlastita uvjerenja odgojitelja. S obzirom na to da u današnje vrijeme roditelji imaju sve manje vremena za tjelesne aktivnosti djece, odgojiteljeva odgovornost u tom segmentu je sve veća. Odgojitelj ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja, posjeduje znanja i sposobnosti planiranja i provođenja kinezioloških aktivnosti te, na dijete trebaju djelovati holistički i u skladu s razvojnim potrebama tako da sva područja odgojno obrazovnog rada budu u jednakoj mjeri zastupljena. 59% odgojitelja navodi materijalne uvjete što potvrđuje da su prostorni uvjeti i opremljenost vrtića važan dio radnog okruženja i ključan preduvjet rada s djecom jer nedostatak prostora ili/i opreme onemogućava provedbu različitih kinezioloških aktivnosti. U odgojno-obrazovnim ustanovama uz opće programe povode se posebni programi koji mogu utjecati na provođenju kinezioloških aktivnosti stoga 29% odgojitelja navodi kurikulum ustanove, a 20% očekivanja roditelja kao čimbenike koji utječu na odluku o provođenju kinezioloških aktivnosti. Odgojitelji koji rade u sportskim skupinama provode svakodnevno kineziološke aktivnosti jer osim što to propisuje program i roditelji očekuju njegovo redovito provođenje.

Glavni cilj ovog istraživanja bio je utvrditi prostorno materijalne uvjete u dječjim vrtićima i njihov utjecaj na provođenje kinezioloških aktivnosti. Analizirajući dobivene podatke istraživanja vidljivo je da nemaju svi vrtić adekvatne uvjete za provođenje kineziološke

aktivnosti. Veliki broj vrtića (44%) nema dvoranu, najvažniji zatvoreni prostor za provedbu kinezioloških aktivnosti. Istodobno 48% odgojitelja smatra da dvorana u kojoj provodi aktivnosti nije dovoljno sigurna, a 42% odgojitelja provodi kineziološke aktivnosti u nedovoljno velikoj dvorani. Autorica Nežnanović (2016) u svome istraživanju navodi kako 50% dječjih vrtića nema sportsku dvoranu. Loše materijalne uvjete u provedbi kinezioloških aktivnosti ističu i autori Matula (2020), Matković i Ivšić (2020), gdje polovica vrtića nema odgovarajuće prostore i sredstva za tjelesne aktivnosti. Ovim istraživanjem utvrđeno je da je stanje bolje u pogledu vanjskog prostora za provedbu kinezioloških aktivnosti jer 81% odgojitelja u dječjem vrtiću ima vanjski prostor gdje može realizirati aktivnosti. Također, 86% odgojitelja rado provodi kineziološke aktivnosti na otvorenom. Na vanjskom prostoru 63% odgojitelja tjedno provodi kineziološke aktivnosti, od čega 11% jednom tjedno, 26% dva puta tjedno i 26% tri puta tjedno. U unutarnjem prostoru dječjeg vrtića 75% odgojitelja na tjednoj razini provodi kineziološke aktivnosti iako 44% njih nema dvoranu kao adekvatan prostor. Njih 36% jednom tjedno provodi kineziološku aktivnost u unutarnjem prostoru, 19% dva puta tjedno i 20% tri puta tjedno. Vidljivo je da se dobrom organizacijom, kako u zatvorenom prostoru tako i na otvorenom, mogu uspješno realizirati različite kineziološke aktivnosti bez obzira na postojanje ili nepostojanje dvorane. Dvorski i sur. (2015) tvrde da je važno podizati svijest odgojitelja uključivanjem u različite oblike edukacija o utjecaju kinezioloških aktivnosti na sveukupan razvoj djeteta i važnosti redovitog provođenja, koje bi svakako pridonijele poboljšanju tjelesne i zdravstvene kulture u dječjem vrtiću, planiranju i realizaciji kinezioloških aktivnosti. 39% odgojitelja smatra kako opremljenost spravama i rekvizitima u dječjim vrtićima nije na zadovoljavajućoj razini. Analizom rezultata vidljiva je loša opremljenost vrtića spravama, dok je opremljenost rekvizitima u dječjim vrtićima zadovoljavajuća. Od 70 odgojitelja uključenih u istraživanje njih 65 navodi dostupnost strunjača, 51 tunel, 36 švedske klupu, 35 nisku gredu i 34 ljestve. Dobiveni rezultati ne potvrđuju hipotezu 2. Rezultati istraživanja provedenih 2002 (Horvat i Morandini-Plovanić) također ukazuju na lošu opremljenost dvorana u dječjim vrtićima. Neljak (2009) navodi kako kreiranje svakog motoričkog sadržaja ovisi o njegovoj provedivosti, odnosno ističe kako su materijalni uvjeti rada najčešće najveći ograničavajući čimbenik za realizaciju kinezioloških aktivnosti. Ovo istraživanje je pokazalo da su nedostatak prostora (70%), nedostatak opreme (51%), strah od ozljede (22%) i nedostatak vremena (17%) najčešće prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti u unutarnjem prostoru. Odgovor „ništa od navedenog” označen je u omjeru od 13%, što možemo interpretirati da ispitanici smatraju da prepreka za provođenje kinezioloških aktivnosti u unutarnjem prostoru nema ili da prepreke postoje, ali nisu navedene u pitanju.

Nadalje nedostatak opreme (51%), vremenski uvjeti (50%), nedostatak prostora (31%) i strah od ozljeda(27%) najčešće su prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti na otvorenom. Iako dobiveni rezultati prikazuju loše prostorno materijalno stanje u dječjim vrtićima 81% odgojitelja navodi da kada sprave i rekviziti nisu dostupni nastoje provesti kineziološke aktivnosti. Nadalje, rezultati istraživanja pokazali su da najveći utjecaj na odluku odgojitelja na provođenje kinezioloških aktivnosti imaju oni sami, odnosno njihovi stavovi i uvjerenja (85%), zatim slijede materijalni uvjeti u ustanovi (59%), kurikulum ustanove (29%) i u najmanjoj mjeri očekivanja od roditelja (20%). Petrić (2019) smatra kako uspjeh u radu s djecom u ustanovi ranog i predškolskog odgoja u najvećoj mjeri ovisi o odgojitelju i njegovoj motivaciji. Visoki stupanj slaganja odgojitelji su izrazili za tvrdnje „Uspjeh u provedbi kinezioloških aktivnosti ovisi više o stručno metodičkoj osposobljenosti nego o materijalnim uvjetima“, „S lakoćom organiziram sve kineziološke aktivnosti“ i s tvrdnjom „Zadovoljan/a sam svojim kompetencijama za provođenje kinezioloških aktivnosti“. Nedostatak mnogih sprava, rekvizita ili opreme može se nadomjestiti radom, trudom i kreativnošću odgojitelja. Unatoč pravilnicima i zakonima koji reguliraju i propisuju prostor i opremu u dječjim vrtićima stanje u praksi daje drugačiju perspektivu. Potrebno je na nacionalnoj ali i lokalnoj razini promišljati o boljoj opremljenosti vrtića za potrebe djece te, davanja dodatnog prostora za vježbanje. Daljnja istraživanja ovakve tematike potrebno je provesti na većem uzorku odgojitelja i uključiti veći broj dječjih vrtića kako bi se dobio potpuniji uvid u trenutno stanje infrastrukture dječjih vrtića. Na temelju dobivenih rezultata možemo reći da su hipoteza 1 i 3 prihvaćene. Dobiveni rezultati ovog istraživanja nisu u skladu s postavljenom hipotezom 2 stoga ona nije prihvaćena.

5. ZAKLJUČAK

Kineziološka aktivnost dio je odgojno-obrazovnog rada u institucijama predškolskog odgoja i obrazovanja. Pod kineziološku aktivnost ubrajamo svaki upravljani proces rada za koji je karakterističan protok informacija između sustava koji upravlja i kojim se upravlja (Mraković, 1992). Provođenje kineziološke aktivnosti ovisi o nizu čimbenika kao što su: sposobnost i kreativnost odgojitelja, plan i program rada te materijalni uvjeti o kojima ovisi krajnji uspjeh. Odgojitelj ima važnu ulogu u provedbi kinezioloških aktivnosti kod djece predškolske dobi. Kvalitetno organiziranim i provedenim aktivnostima odgojitelj utječe na razvoj i usavršavanje djetetovih znanja, osobina i sposobnost. U obrazovnoj praksi često se ističe nemogućnost realizacije kinezioloških aktivnosti zbog raznih čimbenika. U ovom istraživanju sudjelovalo je 70 odgojitelja djece rane i predškolske dobi iz 36 različitih ustanova ranog i predškolskog odgoja i obrazovanja. Cilj istraživanja bio je utvrditi stanje prostorno materijalnih uvjeta usmjerene na provedbu kinezioloških programa i ispitati njihov utjecaj na stavove i motiviranost odgojitelja za provedbu istih. Analizom rezultata utvrđeno je da najveći utjecaj na odluku odgojitelja na provođenje kinezioloških aktivnosti imaju oni sami, odnosno njihovi stavovi i uvjerenja (85%), zatim slijede materijalni uvjeti u ustanovi (59%), kurikulum ustanove (29%) i u najmanjoj mjeri očekivanja od roditelja (20%). Iako prostorno materijalni uvjeti nemaju najveći utjecaj na provođenje kinezioloških aktivnosti ipak su bitan čimbenik realizacije. Odgojitelji navode nedostatak prostora i nedostatak opreme kao najčešće prepreke za provođenje kinezioloških aktivnosti. Veliki broj vrtića (44%) nema pripadajuću dvoranu, ali njih 81% ima vanjski prostor koji omogućuje provedbu aktivnosti. Rezultati prikazuju lošu opremljenost dječjih vrtića spravama, dok je opremljenost rekvizitima na zadovoljavajućoj razini. Polovica odgojitelja smatra kako s lakoćom organizira sve aktivnosti i ističe kako je zadovoljna stečenim kompetencijama za provođenje kinezioloških aktivnosti. S obzirom na to da je većina odgojitelja stava da uspjeh u provedbi kineziološke aktivnosti više ovisi o stručnoj i metodičkoj osposobljenosti odgojitelja nego o materijalnim uvjetima potrebno je dodatno educirati odgojitelje o važnosti redovitog tjelesnog vježbanja i realizaciji kinezioloških aktivnosti s obzirom na infrastrukturu u dječjem vrtiću. Rezultati provedenog istraživanja odgovaraju rezultatima prethodnih istraživanja što dovodi do zaključka da se premalo ulaže u prostorno materijalne uvjete za provođenje kinezioloških aktivnosti u dječjim vrtićima. Također rezultati ukazuju na ne pridržavanje odredba Državnog pedagoškog standarda koji propisuje prostor i opremu odgojno-obrazovnih ustanova. Kako bi poboljšali prostorno materijalne uvjete u dječjim vrtićima potrebno je krenuti s vrha, odnosno donijeti nove odluke i zakone na lokalnoj i nacionalnoj razini koji bi osigurali unutarnji i vanjski prostor u dječjim vrtićima za

provedbu kinezioloških aktivnosti, veći broja sprava i raznolikijih rekvizita koji bi motivirali odgojitelje na češće provođenje kineziološke aktivnosti.

6. LITERATURA

1. Bosnar, K., Prot, F., Šafarić, Z. (1999). Učiteljice i učitelji razredne nastave – odnos prema provođenju nastave tjelesne i zdravstvene kulture. U K. Delija (Ur.), *Zbornik radova, Kadrovi u fizičkoj kulturi – sadašnjost i budućnost* (str. 48-51). Zagreb: Hrvatski savez pedagoga fizičke kulture.
2. Državni pedagoški standard predškolskog odgoja i naobrazbe. (Narodne novine, 63/2008, i0/2010) https://narodnenovine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2008_06_63_2128.html
3. Dvorski, M., Kokanović, T., Matić, I., Bogovčić, S. (2015). Stavovi odgojitelja o provođenju kineziološke kulture u vrtićima s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. U: Prskalo, I i sur. (ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost*. Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
4. Findak, V. (1995). *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture u predškolskom odgoju*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Findak, V. (1999.) *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb: Školska knjiga
6. Findak, V., Prskalo, I. (2004) *Kineziološki leksikon za učitelje*. Petrinja, Visoka učiteljska škola u Petrinji.
7. Petrić, V., Holik, I., Blažević, I. i Vincetić, N. (2019). Povezanost edukacije roditelja i djece predškolske dobi o važnosti kretanja i razine tjelesne aktivnosti. *Medica Jadertina*, 49 (2), 85-93. Zadar, Opća bolnica Zadar.
8. Horvat, V., Morandini-Plovanić, E. (2002). Materijalni uvjeti i opseg tjelesnog vježbanja u vrtićima. U: Findak, V. (ur.) *Zbornik radova 11. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske* (317-320). Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
9. Matković, T., Ivšić, I. (2020). Uvjeti rada u RPOO iz perspektive pedagoškog standarda. U: Ivšić, I., Jaklin, K. (ur.) *Raditi u dječjim vrtićima: rezultati istraživanja uvjeta rada u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju*. Zagreb, Sindikat obrazovanja, medija i kulture Hrvatske, str. 78-108.
10. Matula, M. (2020). *Učestalost provođenja tjelesnih aktivnosti djece predškolske dobi na otvorenom*. Diplomski rad. Zagreb. Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet.
11. Meeting of Experts on Policy Guidelines on the Promotion of Decent Work for Early Childhood Education Personnel. (2014). *ILO policy guidelines on the promotion of decent work for early childhood education personnel*. Geneva, International Labour Organization.

12. Milanović, D., Čustonja, Z., Jukić, I. (2008). Stanje i perspektiva razvoja školskog sporta u Republici Hrvatskoj. U: B. Neljak (Ur.), *17. Ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske* (str.42-58).). Poreč: Hrvatski kineziološki savez.
13. Mraković, M. (1992) *Uvod u sistematsku kineziologiju*. Fakultet za fizičku kulturu, Zagreb.
14. Mrgan, J. (2003). *Kineziološki modeli u školi*. Sisak: Aura.
15. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje. Narodne novine, br. 5/15.
16. Nežnanović, I. (2016). *Stavovi odgojitelja prema tjelesnoj i zdravstvenoj kulturi djece predškolske dobi*. Završni rad. Osijek. Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
17. Novak, D., Petrić, V., Jurakić, D., Rakovac, M. (2014). Trends and Future Visions of Physical Education: *Croatian Challenges*. In M. Chin & C. Edginton (Eds.), *Physical Education and Health. Global Perspectives and Best Practice*(121–133). Urbana, IL: Sagamore Publishing.
18. Petrić, V. (2019). *Kineziološka metodika u ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju*. Rijeka: Učiteljski fakultet.
19. Petrić, I. (2021). Stavovi odgojitelja o kineziološkim aktivnostima na otvorenom za djecu rane i predškolske dobi. *Krugovi djetinjstva- časopis za multidisciplinarna istraživanja djetinjstva*, 9(2), 7-18.
<https://www.krugovidetinjstva.edu.rs/index.php/home/article/view/26>
20. Petrić, V., Blažević, I. (2008) . Utjecaj materijalnih uvjeta rada u nastavi na promjene u antropološkim obilježjima. U: B. Neljak (Ur.), *17. Ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske* (str.166-171).). Poreč: Hrvatski kineziološki savez.
21. Prskalo, I., Babin, J. (2008). Stanje i perspektive razvoja u području edukacije. U: B. Neljak (Ur.), *17. Ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske* (str. 30-41). Poreč: Hrvatski kineziološki savez.
22. Prskalo, I., Ružić, E., Mašić, I. (2007.). Materijalno tehnički uvjeti za provedbu organizacijskih oblika rada u tjelesnom i zdravstvenom odgojno-obrazovnom području U: Findak, Vladimir (ur.) *Zbornik radova 16. ljetne škole kineziologa Republike Hrvatske*, Zagreb: Hrvatski kineziološki savez.
23. Prskalo, I., Sporiš, G. (2016). *Kineziologija*. Zagreb: Školska knjiga.
24. Stella, I. (1981). *Tjelesni odgoj i igra djece u dječjem vrtiću – prostor i oprema*. Zagreb. Školska knjiga.

25. Šumanović, M., Tomac, Z., Košutić, M. (2015). Stavovi razrednih učitelja o poteškoćama u provedbi nastave tjelesne i zdravstvene kulture. U: Prskalo, I i sur. (ur.), *Istraživanja paradigmi djetinjstva, odgoja i obrazovanja - Kineziološka edukacija sadašnjost i budućnost* (76 - 85). Zagreb: Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
26. Šumanović, M., Tomac, Z. i Rastovski, D. (2013). Vrijednovanje općeg programa tjelesne i zdravstvene kulture u osnovnoj školi – učitelji razredne nastave. *Život i škola*, LIX (29), 434-450.
27. Šterpin, A. (2018). *Materijalni uvjeti rada u nastavi tjelesne i zdravstvene kulture*. Diplomski rad. Pula. Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, Fakultet za odgojne i obrazovne znanost.
28. Tomljenović, B., Trajkovski Višić, B., Tomljenović, F. (2008). Odnos učitelja i učiteljica razredne nastave prema različitim oblicima rada u razrednoj nastavi – preliminarni rezultati. U B. Neljak (Ur.), *17. Ljetna škola kineziologa Republike Hrvatske* (str. 412-416).). Poreč: Hrvatski kineziološki savez.
29. Zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju. Narodne novine, br. 10/97, 107/07, 94/13, 98/19. <https://zakon.hr/z/492/Zakon-o-pred%C5%A1kolskom-odgoju-i-obrazovanju>